

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส

สรวิชญ์ เหล่าครุณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มกราคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ สรวิชญ์ เหล่าครุณ ฉบับนี้แล้ว เห็นควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทนา ชัยเสนา ดาลลาส)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เฮงอุดมทรัพย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(นายแพทย์เวทิส ประทุมศรี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทนา ชัยเสนา ดาลลาส)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เฮงอุดมทรัพย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์)

คณะพยาบาลศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

วันที่ 19 เดือน มกราคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิณห์จุฑา ชัยเสนา ดาลลาส อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เสงอุคมทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมาเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์เวทิส ประทุมศรี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และวิจารณ์ผลงาน ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบรวมทั้งให้คำแนะนำ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี รวมถึงเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องของทุกหน่วยงานที่ให้ความกรุณา ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือ ตั้งใจ สนับสนุน และเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยเข้าไปทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณครอบครัวของข้าพเจ้าที่ให้โอกาสมาศึกษาต่อและเป็นกำลังใจยามที่ท้อแท้หรือเมื่อพบกับอุปสรรคต่าง ๆ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่คอยช่วยเหลือดูแลทุกอย่าง ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

สรวิชญ์ เหล่าคุณ

55920315: สาขาวิชา: การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช; พย.ม.

(การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช)

คำสำคัญ: พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด/ นักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส

สรวิชญ์ เหล่าครุณ: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในนักเรียน
โรงเรียนขยายโอกาส (FACTORS INFLUENCING DRUG PREVENTIVE BEHAVIORS
AMONG STUDENTS OF OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS) คณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์: จินห์จุกา ซัยเสนา ดาลลาส, Ph.D., ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์, Ph.D. 90 หน้า. ปี พ.ศ.
2561.

ยาเสพติดเป็นปัญหาในระดับชาติและเป็นภัยคุกคามต่อคุณภาพชีวิตของเยาวชนก่อให้เกิด
ผลกระทบต่อผู้เสพ ครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ และประเทศชาติ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส
กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอป่าซาง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 130 คน
คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม ถึง เดือนเมษายน พ.ศ. 2560 เครื่องมือ
ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เจตคติต่อการใช้
สารเสพติด สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู การมองโลก
ในแง่ดี อत्मโนทัศน์ และพฤติกรรมการใช้สารเสพติด มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์
อัลฟาครอนบาคอยู่ระหว่าง .76-.95 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ
เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่มีค่าเฉลี่ยคะแนนของพฤติกรรมการใช้สารเสพติด
เท่ากับ 3.77 ($SD = .85$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้
สารเสพติด ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว อत्मโนทัศน์ สัมพันธภาพกับเพื่อน และผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน ($\beta = .249, .240, .196, .185, p < .01$ ตามลำดับ) ตัวแปรทำนายทั้งสี่สามารถร่วมทำนาย
พฤติกรรมการใช้สารเสพติดได้ร้อยละ 40.9 ($Adjusted R^2 = .390, F = 4.942, p < .05$)

ผลการวิจัยครั้งนี้ให้ข้อเสนอแนะว่า พยาบาลโดยเฉพาะที่รับผิดชอบงานด้านสุขภาพจิต
และจิตเวช ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว อत्मโนทัศน์ สัมพันธภาพ
กับเพื่อน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนในโรงเรียน
ขยายโอกาส และในวัยรุ่น

55920315: MAJOR: MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING; M.N.S
(MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING)

KEYWORDS: DRUG PREVENTIVE BEHAVIOR/ STUDENTS OF OPPORTUNITY
EXPANSION SCHOOLS

SORAWICH LAODARUN: FACTORS INFLUENCING DRUG PREVENTIVE
BEHAVIOR AMONG STUDENTS OF OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS.

ADVISORY COMMITTEE: JINJUTHA CHAISENA DALLAS, Ph.D., PORNPAT
HENGUDOMSUB, Ph.D. 90 P. 2018.

Drug addiction is a national problem and threat to quality of life of youths. It causes negative impacts to the drug users themselves, their families, society, economic and nation. The purpose of this study was to determine factors influencing drug preventive behavior among students in the opportunity expansion schools. Simple random sampling was used to recruit a sample of 130 students studying in the opportunity expansion schools at Numkhun District, Ubon Ratchathani Province. Data were collected from March to April 2017. Research instruments consisted of a demographic questionnaire, personal information record, the attitude questionnaire, the family relationship questionnaire, the friend relationship questionnaire, the teacher relationship questionnaire, the optimism scale, the self-concept questionnaire, and the drug preventive behavior questionnaire. Cronbach's alpha reliabilities ranged from .76-.95. Data were analyzed by using descriptive statistics, Pearson's correlation coefficients, and Stepwise multiple regression analysis.

Results showed that the mean score of drug preventive behavior was in high level ($M = 3.77$, $SD = .85$). Family relationships, self-concept, friend relationships, and GPA predicted drug preventive behavior ($\beta = .249$, $.240$, $.196$ and $.185$, $p < .01$ respectively). These four significant factors accounted for 40.9% ($\text{Adjust } R^2 = .390$, $F = 4.94$, $p < .05$) of the variance in explanation of drug prevention behavior.

These findings suggest that nurses, especially who are responsible for psychiatric and mental health, should promote family relationships, self-concept, friend relationships, and GPA in order to prevent behavior of drug or substance abuse in students in the opportunity expansion schools and adolescents.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับสารเสพติดกับวัยรุ่น	8
พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด.....	14
ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Socio-ecological system theory)	15
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด	17
3 วิธีดำเนินการวิจัย	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	30
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	33
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	33
ตอนที่ 2 ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา	36
ตอนที่ 3 พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของกลุ่มตัวอย่าง	37
ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการใช้สารเสพติด สัมพันธภาพ ในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดี อึดมโนทัศน์ และพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติดของ นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส.....	37
ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส.....	38
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	40
สรุปผลการวิจัย.....	40
อภิปรายผลการวิจัย	41
ข้อเสนอแนะ	46
บรรณานุกรม	47
ภาคผนวก	56
ภาคผนวก ก.....	57
ภาคผนวก ข.....	61
ภาคผนวก ค.....	74
ภาคผนวก ง	82
ประวัติย่อของผู้วิจัย	90

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มประชากร	25
2	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย พิสัย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ข้อมูลส่วนบุคคล	34
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของตัวแปรที่ศึกษา คะแนนในภาพรวม	36
4	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดกับตัวแปร ที่ศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	38
5	วิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดของพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด ของกลุ่มตัวอย่าง	39
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของ กลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมและรายข้อ	58

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2	ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม	15

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดในเยาวชนเป็นปัญหาระดับนานาชาติที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน เนื่องจากเด็กและเยาวชนในวัยนี้เป็นวัยที่เื้อต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด ต้องการเรียนรู้ อยากลอง ต้องการเรียกร้องความสนใจ ต้องการค้นหา สร้างตัวตน สร้างการยอมรับ มีแรงผลักดัน ทางอารมณ์สูง กล้าเสี่ยง กล้าทำในสิ่งที่ทำทาย รวมถึงการใช้สารเสพติดด้วย (Arnett, 2010) จากการศึกษาสถานการณ์ยาเสพติดระดับนานาชาติ สถิติการใช้สารเสพติดในปี ค.ศ. 2016 ของ สำนักงานยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ พบว่า มีประชากรประมาณ 243 ล้านคน หรือร้อยละ 5 ของประชากรโลกที่มีอายุระหว่าง 15-64 ปี ใช้ยาเสพติดผิดกฎหมาย (United Nations Office On Drug and Crime [UNODC], 2016) นอกจากนี้สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศยุโรป เช่น อิตาลี และเนเธอร์แลนด์ พบว่า เด็กที่มีความเปราะบางมีแหล่งสนับสนุนทางสังคมน้อย จะเริ่มต้นในการใช้สารเสพติดตอนอายุน้อยกว่าเด็กที่มีความพร้อม เมื่อเด็กลองใช้สารเสพติด ชนิดหนึ่งตอนอายุน้อยก็จะเริ่มใช้สารเสพติดชนิดอื่นตามมาตอนอายุน้อยเช่นกัน (Ciairano, Molinengo, Bonino, Miceli, & Schuur, 2009) และจากการศึกษาที่ประเทศแอฟริกาใต้ พบว่า เด็กวัยรุ่นเริ่มใช้ยาเสพติดตอนอายุ 12 ปี และมักพบการใช้สารเสพติดเมื่อเด็กจบชั้นประถมศึกษา (UNODC, 2004) ส่วนเด็กและเยาวชนไทย พบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดเช่นกัน จากสถิติ จำนวนคดีของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศที่แสดงถึงแนวโน้มของคดี ในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557-2559 พบมากถึง 16,679 คดี 13,843 คดี และ 13,956 คดี ตามลำดับ และพบว่า ยาบ้าเป็นยาเสพติดที่เยาวชนใช้ในการกระทำความผิดมากที่สุด รองลงมา คือ กัญชา และกระท่อม (สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2559) นอกจากนี้ จำนวนเด็กและเยาวชนที่ติดยาเสพติดและเข้ารับการบำบัดรักษาในปี พ.ศ. 2558-2559 มีจำนวนเพิ่ม มากขึ้นจาก 3,019 ราย และ 3,491 ราย ตามลำดับ โดยพบว่า ช่วงอายุ 15-19 ปี เป็นกลุ่มที่เข้ารับการ บำบัดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.97 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 20-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.1 (สถาบัน ัญญารักษ์, 2559) จากสถานการณ์การเสพยาเสพติดของวัยรุ่นเหล่านี้ เป็นสัญญาณที่บ่งบอกว่ายาเสพติดได้เข้าแทรกซึมเข้าสู่กลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อ วัยรุ่นในหลายด้านทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

ผลกระทบของยาเสพติดต่อตนเอง พบว่า วัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดสมองจะถูกทำลาย ทำให้ความตั้งใจและสมาธิในการเรียนจะลดลง ผลการเรียนลดลง ฝ่าฝืนกฎระเบียบ โดดเรียน

ในด้านร่างกาย พบว่า สุขภาพร่างกายทรุดโทรม เหนื่อย อ่อนเพลีย เกียจคร้าน มีโรคแทรกซ้อนต่าง ๆ ทางด้านจิตใจ พบว่า วัยรุ่นจะมีอารมณ์แปรปรวนบ่อย หงุดหงิดง่าย ก้าวร้าว (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2559) ผลกระทบของยาเสพติดต่อครอบครัวทำให้ครอบครัวเดือดร้อน เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการดูแล เกิดการทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก สูญเสียรายได้ (เดชาศิริเจริญ, 2552) ผลกระทบต่อสังคมก่อให้เกิดอาชญากรรม ลักขโมย ชู้กรร โจรกรรม ทำร้ายร่างกายคนอื่น นอกจากนี้ยังพบว่า การใช้สารเสพติดก่อให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ไม่เหมาะสมขาดการป้องกันเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทำให้ติดโรคทางเพศสัมพันธ์ที่เป็นปัญหาสุขภาพและทางสังคมตามมา (วิรัชชัย ปิ่นเครือ และศุภาพิชญ์ มิชันหมาก, 2550) ผลกระทบของยาเสพติดต่อประเทศชาติทำให้สูญเสียงบประมาณในการพัฒนาประเทศเพราะต้องใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อมาแก้ไขปัญหาเสพติดทั้งด้านป้องกัน ปราบปราม บำบัด ทำให้ประเทศชาติพัฒนาล่าช้า (โดมธราดล อนันตสถาน, 2555) มีการศึกษาในต่างประเทศของ Van and Wissing (2010) พบว่าการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมีผลกระทบต่อความผาสุก (Well-being) ทำให้เด็กเกิดความเปราะบางจนนำไปสู่ปัญหาในกลุ่มเพื่อน พ่อแม่ และ โรงเรียน จากผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมดังกล่าวข้างต้น สังคมควรให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาเสพติดในวัยรุ่น โดยการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อให้วัยรุ่นสามารถปกป้องตนเองไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ดังนั้นพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริมจึงเป็นแนวคิดสำคัญที่ควรให้ความสนใจและศึกษาในวัยรุ่นเพราะพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริมเป็นพฤติกรรมที่บุคคลกระทำขึ้น เพื่อปกป้องตนเองให้พ้นจากสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเกี่ยวข้องกับสารเสพติด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ดังนั้น การเข้าใจสภาพปัญหาจึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริมในนักเรียนชายโอกาส

พฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริมเป็นพฤติกรรมของบุคคล มิได้เกิดขึ้นจากอิทธิพลภายในเท่านั้น แต่ยังได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมที่ดำเนินชีวิตอยู่รอบ ๆ ตัวของบุคคลด้วย ดังนั้น การเกิดพฤติกรรมของบุคคลจึงเกิดจากทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคลเองและจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อนเป็นระดับชั้น การเกิดพฤติกรรมของวัยรุ่นจึงเกิดจากปัจจัยภายในตัววัยรุ่นและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวของวัยรุ่นด้วย ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน ค่านิยมของสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นมากที่สุด (Bronfenbrenner, 2005) จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริม พบว่าพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริมมีสาเหตุปัจจัยจากหลายประการไม่เพียงแต่เกิดจากปัจจัยภายในตัวบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีปัจจัยสิ่งแวดล้อมด้วย สำหรับปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อการใช้อาหารเสริม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดี อัตมโนทัศน์ จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริม พบว่า เจตคติต่อยาเสพติดมีความสัมพันธ์

ทางบวกต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด (พรภักดิ์ พานพิศ, 2552; พัชราภรณ์ ค่านประชุม, 2556; ศุภร ชินะเกตุ, 2553; ศิริพร พรหมสุภา, 2549; ศรีบงอร สุวรรณพานิช, 2553) ปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีจะมีความรู้ ความเข้าใจถึงโทษภัยยาเสพติดมากกว่าเด็กนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพติดจะยับยั้งชั่งใจได้มากกว่า จึงส่งผลให้มีพฤติกรรมป้องกันการป้องกันสารเสพติดได้สูงกว่า (ศุภร ชินะเกตุ, 2553; อมรรัตน์ พรสมบุญศิริ ปราโมทย์ มลคล้า และรัชณี ครองระวะ, 2556) ด้านการมองโลกในแง่ดี พบว่า ผู้ใช้สารเสพติดที่มีการมองโลกในแง่ดีสูงจะมีสมรรถนะในคนที่สามารถหยุดการใช้สารเสพติดได้ (Majer, Jason, & Olson, 2004) นอกจากนี้ยังพบว่าการมองโลกในแง่ดีเป็นปัจจัยปกป้อง (Protective factors) ที่ทำให้นักลดความถี่ของการใช้แอลกอฮอล์ และการดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนัก (Rawana & Ames, 2012) ด้านอัตมโนทัศน์ พบว่าอัตมโนทัศน์นั้นเป็นปัจจัยสำคัญต่อความตั้งใจในการเลิกใช้สารเสพติดของผู้ติดยาเสพติด (วันเพ็ญ อานาจกิติกร, 2552) สำหรับปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการป้องกันการใช้สารเสพติด ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว จากการศึกษาของ พรภักดิ์ พานพิศ (2552) พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการป้องกันการใช้สารเสพติด และการศึกษาของ Mohd and Kliever (2015) ศึกษาถึงปัจจัยป้องกันการป้องกันการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นของประเทศมาเลเซีย พบว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นไม่ไปใช้ยาเสพติด นอกจากนี้ปัจจัยด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนมีการศึกษาพบว่าการคบเพื่อนมีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการป้องกันการใช้สารเสพติด (ศุภร ชินะเกตุ, 2553) สัมพันธภาพกับครู จากการศึกษาของ Bester and Du (2010) และ Mashau, Steyn, Van, and Wolhuter (2008) พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครูอาจารย์ จัดเป็นปัจจัยปกป้องสำคัญในการป้องกันการป้องกันการใช้สารเสพติด

อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอำเภอที่มีพื้นที่บางส่วนติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา มีแนวเทือกเขาพนมดงรักกั้นพรมแดนระยะทางยาวประมาณ 7 กิโลเมตร มีการเคลื่อนย้ายของประชากรเข้ามาในประเทศไทย จากการศึกษาข้อมูลของพื้นที่ พบว่า มีการบุกกวาดล้างยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจอุบลราชธานี ที่ดำเนินการระดมกวาดล้าง พร้อมทั้งปิดล้อมตรวจค้น การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในทุกพื้นที่ 25 อำเภอ 36 สถานีตำรวจ โดยเฉพาะในช่วงปิดภาคเรียน โดยจับกุมผู้ต้องหาที่เป็นเยาวชนประเภทยาบ้า กัญชา ใบกระท่อม และสารระเหย รวมทั้งสิ้น 120 คดี ผู้ต้องหา 122 คน ยึดของกลางเป็นยาบ้าได้ 1,744 เม็ด ยึดของกลางเป็นกัญชาแห้งได้ 14 กรัม อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน นอกจากนี้ยังสามารถติดตามยึดทรัพย์ ได้ทรัพย์อีกกว่า 500,000 บาท (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จังหวัดอุบลราชธานี, 2559) อาจกล่าวได้ว่า อำเภอน้ำขุ่นมีพื้นที่บางส่วนติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้านของยาเสพติด ถึงแม้หน่วยงานทั้งทางด้านสาธารณสุข

และทางด้านศึกษาจะมีนโยบาย แผนงาน ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในด้านการป้องกันการใช้สารเสพติดในสถานศึกษามาตลอด เช่น โครงการ To Be Number One โครงการโรงเรียนสีขาวปลอดยาเสพติด และได้ถ่ายทอดลงสู่พื้นที่ เพื่อจัดกิจกรรมเข้าถึงโรงเรียนในเขตพื้นที่ แต่จำนวนผู้ใช้สารเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นยังมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จังหวัดอุบลราชธานี, 2559) ดังนั้นการศึกษาถึงพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดจึงเป็นสิ่งที่จะทำให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมนี้ สำหรับการศึกษาพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนในเขตพื้นที่เมืองหรือศึกษาในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ที่มีการจัดการเรียนที่พร้อมทุกด้าน (เจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีชนสาร, 2555; ธงชัย กุรวีริยะ, 2551; พรศักดิ์ พานพิศ, 2552; ศิริพร พรหมสุภา, 2549; ศรีบงอร สุวรรณพานิช, 2553; ศุกร ชินะเกตุ, 2553) แต่ยังไม่พบมากนักในการศึกษาในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสซึ่งเป็นโรงเรียนที่ตั้งขึ้นเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลความเจริญ ขยายโอกาสให้กับนักเรียนส่วนใหญ่ที่มีพ่อแม่ฐานะยากจน จึงไม่สามารถดูแลบุตรหลานได้เต็มที่ รวมถึงการขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษาที่ดูแล ฝึกระวังเด็กในกลุ่มนี้ด้วย อาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด (ศุภชัย ตู๊กลาง, 2555) และยังพบอีกว่าส่วนใหญ่ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สารเสพติด (Risk factors) แต่พบการศึกษาตัวแปรปัจจัยปกป้อง (Protective factors) น้อย ซึ่งตัวแปรนี้มีความสำคัญที่สามารถนำมาพัฒนาในตัววัยรุ่นได้ ปัจจัยภายในเหล่านี้เช่น การมองโลกในแง่ดี อึดมโนทัศน์ การศึกษานี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐาน และเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น ในการดำเนินแก้ปัญหาและกำหนดแนวทางในการสร้างกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส ช่วยลดปัญหาการติดสารเสพติด และปัญหาทางสุขภาพทั้งทางกายและทางใจตามมา เพื่อให้เด็กนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสมีคุณภาพชีวิตที่ดีและจะเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

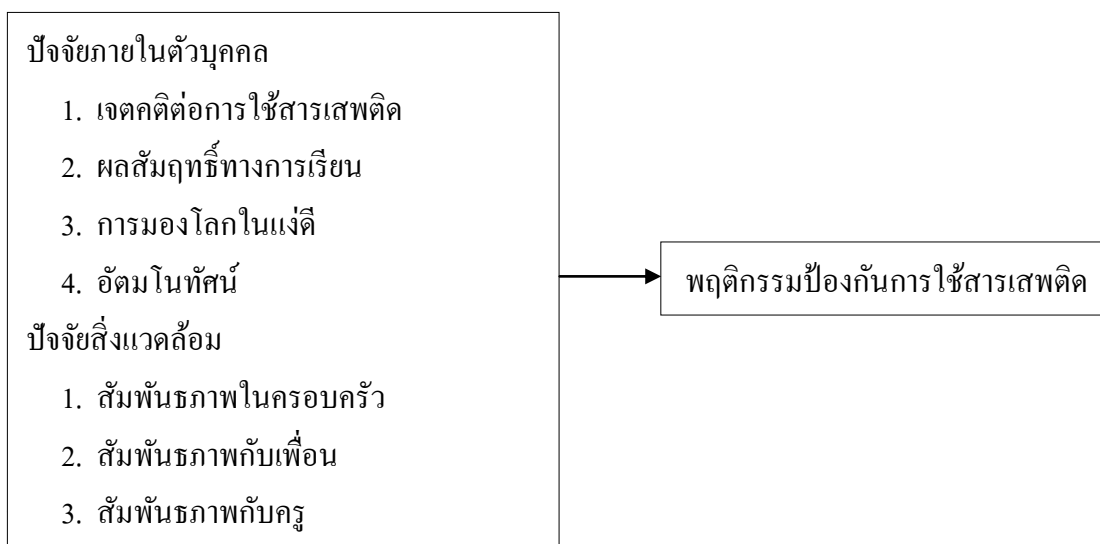
1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

สมมติฐานของการวิจัย

เจตคติต่อการใช้สารเสพติด สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดี และอัตมโนทัศน์สามารถร่วมกัน ทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน ขยายโอกาส อำเภอป่าซาง จังหวัดอุบลราชธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การทบทวนวรรณกรรมร่วมกับกรอบแนวคิดทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Socialecological framework) ของ Bronfenbrenner (2005) ซึ่งกล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลนั้นมิได้เกิดขึ้นจากอิทธิพลภายในเท่านั้น แต่ยังได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมด้วย ดังนั้น การเกิดพฤติกรรมของบุคคลจึงเกิดจากทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อนเป็นระบบชั้น แต่ในการศึกษานี้ผู้วิจัยเลือกใช้ระบบเล็ก (Microsystem) ซึ่งระบบนี้เป็นระบบความสัมพันธ์ระดับแรกประกอบด้วยตัวของบุคคล ได้แก่ ปัจจัยทางด้านชีวภาพ การเรียนรู้ อารมณ์ ความเชื่อและทัศนคติของบุคคล ซึ่งจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมใกล้ ๆ ตัวอยู่ตลอดเวลาซึ่งส่งผลกระทบต่อโครงสร้างภายในระบบ อยู่ตลอดเวลา ระบบนี้ประกอบไปด้วย ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน พฤติกรรม ความสัมพันธ์ ในระบบนี้จะมีอิทธิพลมากที่สุดต่อพฤติกรรมของเด็ก เนื่องจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายในตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัววัยรุ่น โดยจัดกลุ่มตัวแปรที่ศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อการใช้สารเสพติด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดี และอัตมโนทัศน์ ปัจจัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู แสดงได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนขยายโอกาส อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2559 ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 5 อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี ระยะเวลาที่ใช้ศึกษาระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ. 2560 ถึง เดือนเมษายน พ.ศ. 2560 ซึ่งตัวแปรที่ศึกษาตัวแปรต้น ได้แก่ เจตคติต่อการใช้สารเสพติด สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดี และอัตมโนทัศน์ ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด หมายถึง การปฏิเสธหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนเพื่อไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด เช่น การไม่อยากลองใช้สารเสพติด การเลิกคบเพื่อน การอยู่ห่างไกลสารเสพติด การรู้เท่าทันสารเสพติด ประเมิน โดยใช้แบบวัดพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดที่พัฒนาโดย เจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีธนสาร (2555)

นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้น เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของประชากรในพื้นที่ห่างไกลความเจริญ

เจตคติต่อการใช้สารเสพติด หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของนักเรียนเป็นการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกที่พึงพอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ต่อยาเสพติดของนักเรียน ประเมินโดยใช้แบบวัดทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดที่พัฒนาโดย รอชิตี ศรีรัตน์, อัญชลี เจตะเต, ธัญญภรณ์ อุปมัรัตน์ และสุดาพันธ์ จุลเอียด (2554)

สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อการเอาใจใส่ดูแล การช่วยเหลือเกื้อกูล การสื่อสาร การใช้เวลาร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว ประเมินโดยใช้แบบประเมินสัมพันธภาพในครอบครัว จากงานวิจัยของ พรภัก พานพิศ (2552)

สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อการแสดงออกกับเพื่อน หรือบุคคลที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกันทั้งในและนอกห้องเรียนที่ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี ได้แก่ การช่วยเหลือกัน การพึ่งพาอาศัยกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความรักสามัคคี ประเมินโดยใช้แบบวัดความสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนที่พัฒนาโดย ธิดา ฐิติพานิชยางกูร (2550)

สัมพันธภาพกับครู หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนที่แสดงออกระหว่างนักเรียนกับครู อาจารย์ การดูแล การให้ความช่วยเหลือ การห่วงใย ทั้งในและนอกห้องเรียน ประเมินโดยใช้แบบวัดสัมพันธภาพกับครูอาจารย์ที่พัฒนาโดย ธิดา ฐิติพานิชยางกูร (2550)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสมในทุกภาคเรียนที่ผ่านมาแล้วของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

การมองโลกในแง่ดี หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนถึงความหมายและคุณค่าของตนเอง ความคาดหวังเชิงบวกในอนาคต การมองชีวิตอย่างมีเป้าหมาย มีความเชื่อมั่นในตนเองและใช้ชีวิตอย่างมีความหวัง ซึ่งจะประเมินได้จากแบบประเมินการมองโลกในแง่ดีของ สุมาลินี มธุรพจน์พงศ์ (2555) ซึ่งพัฒนาตามแนวคิดของ Scheier and Carver (1994)

อึดัมโนทัศน์ หมายถึง การรับรู้คุณค่าที่มีต่อตนเอง ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม ซึ่งการรับรู้นี้มาจาก ความเชื่อ ค่านิยม ประเมินโดยใช้แบบวัดอึดัมโนทัศน์พัฒนาโดย วราภรณ์ อะทะวงษา (2554) ที่พัฒนาตามแนวคิดของ Fitts (1965)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสารเสพติดกับวัยรุ่น
2. พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด
3. ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Socio-ecological system theory)
4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด

แนวคิดเกี่ยวกับสารเสพติดกับวัยรุ่น

ความหมายของสารเสพติด

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization [WHO], 2015) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง สิ่งที่เสพเข้าไปแล้วจะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจต่อไป โดยไม่สามารถหยุดเสพได้ และจะต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดจะทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บต่อร่างกายและจิตใจ

กระทรวงสาธารณสุข (2553) ได้ให้ความหมาย ยาเสพติดว่าหมายถึง สารที่เสพเข้าร่างกายซ้ำ ๆ กันไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ จะทำให้เกิดผลกระทบต่อร่างกาย

องค์กรสหประชาชาติให้ความหมาย ยาเสพติด หมายถึง สารใด ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือได้จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ที่มีผลต่อจิตใจและระบบประสาท

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2528 มาตรา 4 ให้ความหมายยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงกับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึง ยาสามัญประจำบ้านบางตำรับ ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษ

ผสมอยู่ (ภาสกร ญาณสุธีร์, 2553)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สารเสพติด หมายถึง สารหรือวัตถุใด ๆ ก็ตาม ทั้งที่เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อเสพหรือรับประทาน สูดดม ฉีดหรือวิธีการใด ๆ ก็ตาม เป็นช่วงระยะ ๆ หรือนานติดต่อกันทำให้ผู้ใช้สารเสพติดตกอยู่ใต้อานาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้นต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ

ประเภทของยาเสพติด

การแบ่งประเภทของสารเสพติดแบ่งได้หลายลักษณะ ดังนี้

1. แบ่งได้ตามแหล่งที่เกิด ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2553)

1.1 ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตมาจากพืช เช่น ฝิ่น พืชกระท่อม กัญชา เป็นต้น

1.2 ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน

2. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ (กระทรวงสาธารณสุข, 2539)

2.1 ประเภทที่ 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง ไม่เป็นประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น เฮโรอีน (Heroin) แอมเฟตามีน (Amphetamine) แอลเอสดี (LSD) เอ็กซ์ตาซี (Ecstasy) หรือ MDMA

2.2 ประเภทที่ 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น ฝิ่น (Opium) มอร์ฟีน (Morphine) โคลเคนหรือโคคาอีน (Cocaine) โคลโคอีน (Codeine) เมทาโดน (Methadone)

2.3 ประเภทที่ 3 ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติด ให้โทษประเภทที่ 2 ผสมอยู่ เช่น ยาแก้ไอที่มีโคโคอีนผสมอยู่

2.4 ประเภทที่ 4 คือ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 เช่น อะเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic anhydride) อะเซทิลคลอไรด์ (Acetylchloride) เอทิลิดีนไดอะเตต (Ethylidinediacetate) ไลเซอร์จิก อาซิก (Lysergic acid)

2.5 ประเภทที่ 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภทที่ 1 ถึงประเภทที่ 4 เช่น พืชกัญชา พืชกระท่อม ฝิ่นฝิ่น (ซึ่งหมายความรวมถึง พันธุ์ฝิ่น เมล็ดฝิ่น กล้าฝิ่น ฟางฝิ่น) พืชเห็ดขี้ควาย

3. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ได้แก่

3.1 ยาเสพติดประเภทกดประสาท ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน ยานอนหลับ ยาระงับประสาท ยากล่อมประสาท เครื่องดื่มมีนเมาทุกชนิด รวมทั้งสารระเหย เช่น ทินเนอร์ แล็กเกอร์ น้ำมันเบนซิน กาว เป็นต้น มักพบว่า ผู้เสพยาเสพติดมีร่างกายซูบซีด ผอมเหลือง อ่อนเพลีย ฟุ้งซ่าน อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย

3.2 ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ ยาบ้า ยาอี กระท่อม โคลเคน มักพบว่า ผู้เสพยาจะมีอาการหงุดหงิด กระวนกระวาย จิตสับสนหวาดระแวง บางครั้งมีอาการคลุ้มคลั่ง หรือทำในสิ่งที่คนปกติไม่กล้าทำ เช่น ทำร้ายตนเอง หรือฆ่าผู้อื่น เป็นต้น

3.3 ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี และเห็ดขี้ควาย เป็นต้น ผู้เสพยาจะมีอาการประสาทหลอน ฟันเฟื่อง เห็นแสงสีวิจิตรพิสดาร หูแว่ว ได้ยินเสียงประหลาด หรือเห็นภาพหลอนที่น่าเกลียดน่ากลัว ควบคุมตนเองไม่ได้ในที่สุดมักป่วยเป็นโรคจิต

3.4 ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน คือ ทั้งกระตุ้นและหลอนประสาทร่วมกัน ได้แก่ กัญชา ผู้เสพมักมีอาการหวาดระแวง ความคิดสับสนเห็นภาพลวงตา หูแว่ว ควบคุมตนเองไม่ได้และป่วยเป็นโรคจิตได้

4. แบ่งตามองค์การอนามัยโลกได้แบ่งยาเสพติดออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2553)

4.1 ประเภทฝิ่นหรือมอร์ฟีนรวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟีน เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน เพรดิคิน

4.2 ประเภทบาบิบูเรต รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น เซโคบาร์ บิตาลอะ โมบาร์ บิตาล พาราดีไฮด์ เมโพรบาเบท ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซค์

4.3 ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ วิสกี้

4.4 ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน เดกซ์แอมเฟตามีน

4.5 ประเภทโคลเคน เช่น โคลเคน ไบโคคา

4.6 ประเภทกัญชา เช่น ไบกัญชา ยางกัญชา

4.7 ประเภทคัท เช่น ไบคัท ไบกระท่อม

4.8 ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เมสคาลิน เมล็ดมอร์นิง โกลดี ต้นลาโพง เห็ดเมาบางชนิด

4.9 ประเภทอื่น ๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าประเภทใดได้ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด บุหรี่

ผลกระทบของจากการใช้สารเสพติด

ผลกระทบจากการใช้สารเสพติด นอกจากจะมีผลกระทบโดยตรงก่อให้เกิดโทษอันตราย ต่อทางร่างกายและจิตใจของผู้เสพเองแล้วยังก่อให้เกิดผลกระทบทางอ้อมต่อระบบครอบครัว ระบบสังคม เศรษฐกิจและประเทศชาติได้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด, 2553)

1. ผลกระทบจากการใช้สารเสพติดต่อตนเอง พบว่า บุคคลที่ใช้สารเสพติดผลต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ ส่วนหนึ่งเกิดจากฤทธิ์ของยาต่อระบบประสาท อีกส่วนหนึ่งเกิดจากฤทธิ์ต่อระบบต่าง ๆ ผิดปกติไปจากเดิม ทำให้สุขภาพของผู้เสพเสื่อมโทรมลง มีร่างกายชubbมอม ผิวกล่ำ สมองเสื่อม ป่วยด้วยโรคระบบต่าง ๆ ที่ได้รับอิทธิพลจากฤทธิ์ยา เช่น โรคทางเดินอาหาร โรคปอด โรคหัวใจ โรคไต ฯลฯ ภูมิคุ้มกันในร่างกายลดลง ทำให้ติดเชื้อโรคได้ง่าย และถ้ายาเสพติดมีสารอื่นเจือปนอยู่ด้วย เช่น เฮโรอีนเบอร์ 3 อาจมียานอนหลับหรือสารหนูผสมอยู่ด้วย ลักษณะเช่นนี้จะเพิ่มสารพิษเจือปน นอกจากนี้ผู้เสพยาเสพติดโดยวิธีฉีด หากมีการใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน อาจถึงแก่ชีวิตได้ เพราะเกิดการติดเชื้อ เช่น การติดเชื้อไวรัส โรคเอดส์ จากการใช้เข็มและกระบอกฉีดยาร่วมกัน ในส่วนของจิตใจ พบว่า ผู้ติดยาเสพติดอารมณ์ไม่ปกติ เช่น อ่อนไหวง่าย ซึม เกรี้ยวกราด ในที่สุดก็จะเป็นบุคคลที่ไร้สมรรถภาพทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่สนใจตนเอง ขาดความรับผิดชอบ ไม่ทำงานหรือไม่เรียนหนังสือ และมักประสบอุบัติเหตุได้ง่ายหรือแม้แต่การทำร้ายตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ยังทำให้เสียทรัพย์ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุในการก่ออาชญากรรม ปล้น ใจ หรือฆ่า เพื่อนำเงินมาซื้อยาเสพติดและความร้ายแรงของพิษภัยก็จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามปริมาณยาเสพติดที่สะสมในร่างกาย

2. ผลกระทบจากการใช้สารเสพติดต่อครอบครัว นอกจากจะทำให้เสียชื่อเสียงของตนเองและครอบครัวผู้เสพยาซึ่งขาดความรับผิดชอบ ไม่เอาใจใส่ ไม่ห่วงใย ไม่ดูแลครอบครัวอย่างที่เคยปฏิบัติ ทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น ต้องสูญเสียเศรษฐกิจ รายได้ของครอบครัว เนื่องจากต้องนำเงินไปจัดซื้อยาเสพติด และบางรายต้องจ่ายเงินจำนวนมาก เพื่อใช้จ่ายในการบำบัดรักษากลายเป็นภาระของคนในครอบครัว

3. ผลกระทบจากการใช้สารเสพติดต่อสังคม ก่อให้เกิดอาชญากรรม ลักษณะโมฆะ ชู้กรร โศก ทรัพย์ ทำร้ายร่างกายคนอื่น นอกจากนี้ยังพบว่า การใช้สารเสพติดก่อให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ไม่เหมาะสม ขาดการป้องกัน เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทำให้ติดโรคทางเพศสัมพันธ์ที่เป็นปัญหาสุขภาพและทางสังคมตามมา

4. ผลกระทบจากการใช้สารเสพติดต่อประเทศชาติ ผู้ที่เสพยาเสพติดและตกเป็นทาสของยาเสพติด อาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้ที่บ่อนทำลายเศรษฐกิจและความมั่นคงความสงบสุขของประเทศชาติ เนื่องจากผู้เสพยาเสพติดเหล่านี้ ทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียกำลังคนและงบประมาณแผ่นดินจำนวนมากมหาศาล เพื่อใช้จ่ายในการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยา ทำให้ต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคลอันมีค่า เกิดความไม่สงบสุขของบ้านเมือง ทำให้เศรษฐกิจทรุด บั่นทอนความมั่นคงของประเทศชาติต้องสูญเสียกำลังของชาติอย่างน่าเสียดาย โดยเฉพาะถ้าผู้ใช้สารเสพติดเป็นเยาวชน

วัยรุ่นกับการใช้สารเสพติด

จากสถานการณ์ยาเสพติดในเด็กและเยาวชนไทย พบจำนวนคดีของสถานพินิจ

และคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ที่แสดงถึงแนวโน้มของคดีในฐานความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2557-2559 พบมากถึง 16,679 คดี 13,843 คดี และ 13,956 คดี ตามลำดับ และพบว่า ยาบ้าเป็นยาเสพติดที่เยาวชนใช้ในการกระทำความผิดมากที่สุด รองลงมา คือ กัญชาและกระท่อม (สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2559) นอกจากนี้จำนวนเด็ก และเยาวชนที่ติดยาเสพติดและเข้ารับการบำบัดรักษาในปี พ.ศ. 2558-2559 มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จาก 3,019 ราย และ 3,491 ราย ตามลำดับ โดยพบว่า ช่วงอายุ 15-19 ปี เป็นกลุ่มที่เข้ารับการบำบัด มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.97 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 20-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.1 (สถาบัน รัชฎาจารย์, 2559)

เด็กวัยรุ่นในสังคมปัจจุบันทั่วทุกมุม โลกรวมทั้งประเทศไทยด้วยที่จะต้องเผชิญกับ สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ทำให้เด็กต้องตกเป็น “เหยื่อ” ของการใช้สารเสพติดประเภทใดประเภท หนึ่ง เนื่องจากมีสารเสพติดหลายประเภทราคาไม่แพงนัก และมีการซื้อขายกันอย่างกว้างขวาง ทั้งในโรงเรียนและชุมชน กลุ่มใช้สารเสพติดมิใช่เฉพาะเด็กวัยรุ่นเท่านั้น แต่ยังเป็นเด็กที่อยู่ในวัย เด็กตอนปลายอีกด้วย ในประเทศไทยปัจจุบันยาเสพติดที่ซื้อขายกันมาก เด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการติดยาได้ง่ายทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ นักจิตวิทยาด้านการรักษาผู้ติดยาเสพติด (Janzen, 1993) ชี้แนะวิธีป้องกันการติดยาของเด็กวัยรุ่นวิธีหนึ่ง คือ พ่อ แม่ ครู ควรรู้จักสารเสพติดประเภท ต่าง ๆ ถึงผลการใช้ของสารเสพติดเหล่านี้ ความรู้เหล่านี้มีประโยชน์ในการแนะนำและอธิบาย ให้เด็กวัยรุ่นได้เข้าใจ รู้จักระมัดระวังและป้องกันตัวเอง และสร้างสภาพครอบครัวที่มีความรักใคร่ ผูกพัน (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553)

สาเหตุที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติดว่าเกิดจากทั้งสภาพจิตใจของวัยรุ่น และสิ่งแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ดังนี้ (สมชาย วัฒนกุล, 2553)

1. ความอยากลอง เด็กวัยรุ่น มีนิสัยอยากรู้อยากเห็น อยากลอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อยากลอง อยากรู้ อยากรับประสบการณ์กับสิ่ง “ต้องห้าม” ทั้งปวง สารเสพติดมีลักษณะแตกต่าง จากสิ่งต้องห้ามประเภทอื่นๆ เพราะเมื่อทดลองแล้วจะกลายเป็น “ความกระหายไม่มีที่สิ้นสุด” โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ใจอ่อน อ่อนไหว ไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบฟังฟัง

2. ความอยากมีเพื่อนเอาใจเพื่อนและตามใจเพื่อน ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่เด็กอ่อนไหว ต่อการมีกลุ่มเพื่อน ทนไม่ได้ต่อความรู้สึกขาดกลุ่มเพื่อนร่วมวัย เด็กที่มีปมด้อยหรือปมเด่นในเรื่อง เพื่อน คิดว่าการเสพยาเสพติดเป็นการสร้างไมตรี และการผูกมัดจิตใจระหว่างเพื่อน

3. ความผิดหวัง ระยะเวลาวัยรุ่นเป็นระยะที่เด็กเต็มไปด้วยความคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ ความคาดหวังในเรื่องเหล่านี้มักมีอุดมคติเพียบพร้อมสมบูรณ์แบบหรือโรยด้วยกลีบกุหลาบ ทั้งนี้เพราะเด็กเพิ่งผ่านช่วงวัยความฝันในวัยเด็ก ความเป็นวัยรุ่น และความคิดแบบวิพากษ์วิจารณ์

ของวัยรุ่นนำเด็กไปพบกับความเป็นจริงของโลกและชีวิตซึ่งห่างไกลจากอุดมคติที่เด็กได้วางไว้ในใจ ทำให้เด็กผิดหวังอย่างรุนแรง (หากวัยรุ่นคนใดตั้งความหวังใกล้เคียงความจริงก็เป็นเรื่องง่ายที่จะปรับตัว) ความรู้สึกไม่สมหวังนำมาซึ่งความเศร้าโศกเสียใจ บางรายจึงหาทางออกเพื่อให้ลืมความผิดหวัง ความเสียใจ โดยหนีไปสู่โลกของการติดยาเสพติด

4. ครอบครัว ครอบครัวเป็นตัวผลักดันที่สำคัญที่ทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติด เมื่อวัยรุ่นติดยาเสพติดเข้าไปบุคคลในครอบครัวของวัยรุ่นก็มีส่วนชอกช้ำพอ ๆ กันกับวัยรุ่น นอกเหนือจากความทุกข์ทรมานทางจิตใจแล้วยังมีความทุกข์จากรายจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าชื้อยาเสพติด ความอับอายขายหน้าที่มีลูกหลานติดยาเสพติด แต่หากมองในมุมกลับ ครอบครัวมีส่วนเร่งเร้าให้เด็กวัยรุ่นติดยา เช่น ครอบครัวที่ไม่มีกำลังใจให้กับเด็ก ในระยะวัยรุ่นเด็กต้องเผชิญกับปัญหาการปรับตัว การปรับตัวทางด้านร่างกาย ทางสังคม การคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกแนวทางอาชีพ และความสำเร็จในการศึกษา สภาพเหล่านี้เด็กผิดหวังง่าย อารมณ์แประบาง ขาดความมั่นใจในตัวเองได้ง่าย ผู้ปกครองยึดถือความสำเร็จของตนเองเป็นบรรทัดฐาน ความสำเร็จของผู้ปกครองที่สร้างความหวังกับลูกสูงเกินไป ผู้ปกครองที่มีความขัดแย้งในสัมพันธภาพต่อกัน ย่อมไม่ได้ช่วยประคับประคองขวัญกำลังใจของเด็กวัยรุ่น ไม่ได้มีส่วนให้กำลังใจเด็กในการเผชิญปัญหาอย่างตรงต่อความเป็นจริง ดังนั้นเด็กจึงแก้ปัญหาโดยการติดยาเพื่อจะได้หนีให้พ้นจาก “โลกอันสับสนวุ่นวาย” ที่เขารู้สึก ประวัตินักวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดแทบทุกรายล้วนได้ข้อสรุปว่า สภาพครอบครัวมีส่วนผลักดันให้เขาต้องหันเข้าหายาเสพติด เป็นทางออกของปัญหาชีวิต

5. สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาที่วัยรุ่นได้เข้าเรียนไม่ว่าในระดับใด ประเภทใด มีความเกี่ยวข้องกับการติดยาเสพติดของวัยรุ่นเช่นกันเพราะในสถาบันเหล่านี้เป็นสถานที่ที่วัยรุ่นได้มารวมกันวันละหลาย ๆ ชั่วโมง และเพื่อนร่วมวัยมีส่วนสำคัญมากที่สุดที่จะชักจูงให้วัยรุ่นอื่น ๆ อยากทดลองเสพยาประเภทเสพติด จนในที่สุดกลายเป็นวัยรุ่นที่ติดยาเสพติด โดยเฉพาะวัยรุ่นที่ไม่ได้อยู่กับครอบครัวบิดามารดาของตน มีแนวโน้มจะถูกเพื่อนชักจูงได้โดยง่าย อย่างไรก็ตาม สถาบันการศึกษาก็จะเป็นแหล่งป้องกันและแก้ไขยาเสพติดให้แก่เด็กวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี โดยการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ ตลอดจนการสังเกตเด็กที่เริ่มติดยา และนำไปปรึกษาให้ทันกาล สำหรับประเทศไทย โดยกระทรวงศึกษาธิการพยายามรณรงค์ “โรงเรียนสีขาว” คือโรงเรียนปลอดยาเสพติด แม้เป็นแนวทางที่ดี แต่ในทางปฏิบัติจริง ก็ยังไม่ได้ผลถึงหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนและสังคมปัจจุบันกำลังรับมือกับปัญหาการใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่นซึ่งรัฐบาลถือเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องทำการแก้ไข เพราะเด็กวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติด และแก้ไขปัญหาไม่หายคือปัญหาทางสังคมปัญหาใหญ่ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ประเทศชาติต้องอ่อนแอถ้าเด็กและเยาวชนเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ขาดความสมบูรณ์ และมีปัญหาจิตใจ และบุคลิกภาพ เป็นผลจากการติดยา (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553)

พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด

ความหมายของพฤติกรรม

จากการศึกษา และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม พบว่า ได้มีผู้ให้ความหมายของพฤติกรรม เช่น Golden (1984 อ้างถึงใน เจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีชนสาร, 2555) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการตอบสนองการกระทำทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคล และเป็นปฏิสัมพันธ์ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายในหรือภายนอกรวมทั้งการกระทำต่าง ๆ ที่เป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย สามารถที่จะสังเกตเห็นได้หรือเป็นกิจกรรมของการกระทำต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการใคร่ครวญมาแล้วหรือเป็นไปอย่างไม่รู้สึกรู้ตัว สอดคล้องกับ Wolman (1973 อ้างถึงใน เจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีชนสาร, 2555) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง ผลรวมทั้งหมดของการกระทำโดยตรงที่เกี่ยวข้องของบุคคลทั้งที่เกิดขึ้นภายในและที่แสดงออกต่อสิ่งแวดล้อมทางกาย และทางสังคม อาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรม คือ การกระทำหรือแสดงออกต่อกิจกรรมใด ๆ ของมนุษย์ที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่สามารถสังเกตเห็นได้จากพฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ซึ่งเป็นพฤติกรรมจากภายใน

ความหมายพฤติกรรมป้องกันยาเสพติด

สุภร ชินะเกตุ (2553) ได้ให้ความหมาย พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดไว้ว่า เป็นการปฏิบัติเพื่อให้ตนเองปลอดภัยจากการเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือถูกชักชวนให้อยากกรู้อยากลองใช้สารเสพติดนั้นสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การเลือกคบเพื่อนที่ดี การอยู่ห่างไกลยาเสพติด การปฏิเสธยาเสพติด

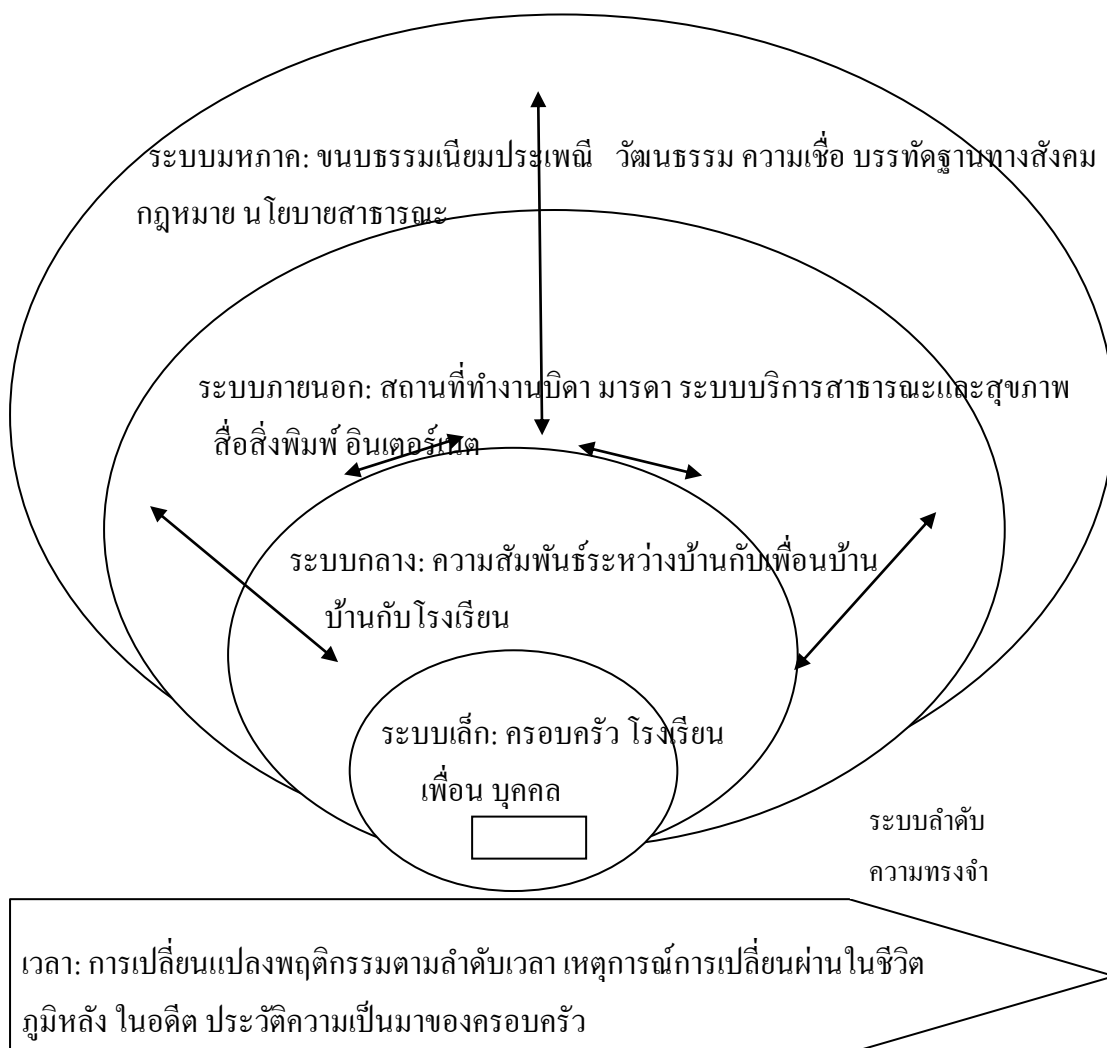
พรภัก พานพิศ (2552) ได้ให้ความหมาย พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดไว้ว่า คือ การปฏิเสธยาเสพติด เยาวชนหรือผู้เสพต้องรู้ก่อนว่า สารเสพติดเป็นอันตรายมีโทษต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ เป็นการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดหรือมีการกระทำที่เสี่ยงต่อสารเสพติด

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้ให้ความหมาย พฤติกรรมป้องกันว่าหมายถึง การกระทำหรือการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่จะไม่ไปยุ่งเกี่ยวข้องต่อสิ่งที่เป็นอันตรายต่อชีวิต

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด คือ การปฏิเสธหรือปฏิบัติตนไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด เช่น การไม่อยากลองใช้สารเสพติด การเลือกคบเพื่อน การอยู่ห่างไกลสารเสพติด การรู้ถึงโทษภัยสารเสพติด

ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Socio-ecological system theory)

ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมของ Bronfenbrenner (2005) เป็นทฤษฎีที่ประยุกต์มาจากทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา (Bronfenbrenner's Ecological Framework) ปี ค.ศ. 1997 แนวคิดนี้เชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์มิได้เกิดขึ้นจากอิทธิพลภายในตัวบุคคลเท่านั้นแต่ยังได้รับอิทธิพลมาจากสภาพแวดล้อมรอบตัวที่บุคคลนั้นดำรงชีวิตอยู่ด้วยก่อให้เกิดพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์ซับซ้อน ระหว่างอิทธิพลภายในตัวบุคคลและอิทธิพลสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวบุคคลมากที่สุด และขยายออกไปรอบ ๆ ตัวบุคคล เริ่มตั้งแต่บ้าน โรงเรียน ชุมชน จนไปถึงโครงสร้างทางสังคมที่ใหญ่ขึ้น เช่น สังคม ประเทศชาติ Bronfenbrenner (2005) ได้แบ่งความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมออกเป็น 5 ระดับ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Bronfenbrenner and Morris, 2006)

1. ระบบเล็ก (Microsystem) เป็นระบบความสัมพันธ์ในระดับแรก ประกอบด้วย ตัวของบุคคล ได้แก่ ปัจจัยทางด้านชีวภาพ การเรียนรู้ อารมณ์ ความเชื่อและทัศนคติของบุคคล บุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมใกล้ ๆ ตัวอยู่ตลอดเวลา การมีปฏิสัมพันธ์กันต้องเป็นอิทธิพลแบบสองทิศทาง ซึ่งส่งผลกระทบต่อและมีอิทธิพลต่อโครงสร้างภายในระบบอยู่ตลอดเวลา ระบบนี้ประกอบด้วย ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน พฤติกรรม และความเชื่อของบิดามารดา มักจะส่งผลกระทบต่อและมีอิทธิพลต่อทัศนคติและการแสดงออกต่อพฤติกรรมนั้น ๆ ของเด็ก ความสัมพันธ์ในระดับนี้จะมีอิทธิพลมากที่สุดต่อพฤติกรรมเด็ก

2. ระบบกลาง (Mesosystem) เป็นความสัมพันธ์ที่อยู่ถัดมาออกมาจากตัวบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดเป็นความสัมพันธ์ของหน่วยหรือ โครงสร้างของระบบเล็ก (Microsystem) ตั้งแต่ 2 โครงสร้างขึ้นไป โดยระบบเหล่านี้จะมีอิทธิพล และผลที่เกี่ยวข้องกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อการเกิดพัฒนาการในตัวบุคคลส่งผลให้เกิดพฤติกรรมของเด็ก ยกตัวอย่าง ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับเพื่อนบ้าน บ้านกับโรงเรียน โรงเรียนกับที่ทำงาน (Harkonen, 2007)

3. ระบบภายนอก (Exosystem) เป็นระบบของความสัมพันธ์ที่อยู่ถัดออกมาอีกชั้นหนึ่ง เป็นระบบของสังคมที่ใหญ่ขึ้นที่บุคคลไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงหรือสิ่งนั้นไม่ได้ส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อบุคคล แต่ส่งผลกระทบต่อทางอ้อม เช่น ชุมชน สถานที่ทำงาน แหล่งอำนวยความสะดวกในชุมชน และมาส่งผลหรือมีอิทธิพลให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้นมา ตัวอย่างเช่น สถานที่ทำงานของมารดาที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูบุตร เงินเดือน โบนัส สวัสดิการที่ได้รับจากหน่วยงานที่มีผลสนับสนุนให้สามารถเลี้ยงดูบุตรอย่างใกล้ชิดและมีคุณภาพ ย่อมส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมของเด็ก

4. ระบบมหภาค (Macrosystem) เป็นความสัมพันธ์ที่อยู่นอกสุดของระบบนิเวศวิทยา โดยอยู่ห่างไกลออกจากตัวบุคคลมากที่สุด ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ บรรทัดฐานทางสังคม กฎหมาย นโยบายสาธารณะ เป็นต้น เป็นระบบที่อยู่ไกลตัวบุคคล (Berk, 2000; Harkonen, 2007) แต่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อเกิดการเกิดพฤติกรรมในแต่ละบุคคล เช่น การกำหนดนโยบายเป็นมาตรการทางสังคมเพื่อให้คนในสังคมยอมรับ (สมพล วันตะเมธ, 2551) เนื่องด้วยในระบบนี้จะมีเชื่อมโยงและมีความสัมพันธ์กับทั้ง 3 ระบบข้างต้น บุคคลที่อาศัยอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงมีการแสดงออกของพฤติกรรมหนึ่ง ๆ ที่แตกต่างกัน (Harkonen, 2007) แต่ยังคงอาศัยอยู่ในระบบมหภาคเดียวกัน

5. ระบบลำดับเวลา (Chrono-system) ประกอบไปด้วย อิทธิพลสภาพแวดล้อม และวิถีชีวิตที่ผ่านมา ซึ่งมีอิทธิพล และผลกระทบต่อพัฒนาการและพฤติกรรมของเด็ก การเปลี่ยนผ่านในช่วงชีวิตที่ผ่านมา เด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันขึ้นกับภูมิหลัง ธรรมเนียม ทัศนคติ ความรู้สึก ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นในระบบลำดับเวลา เช่น ความยากจน พ่อแม่หย่าร้าง ความทรงจำดี ๆ ในวัยเด็ก ซึ่งหล่อหลอมอยู่ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมาของเด็ก เหตุการณ์

หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะคงอยู่ไปตลอดช่วงชีวิตของเด็ก

การศึกษานี้จึงได้เลือกแนวคิดระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Socio-ecological system theory) ของ Bronfenbrenner (2005) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม โดยเชื่อว่า พฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นเป็นผลจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและปัจจัยทางสังคมทั้ง 5 ระบบ แต่ในการศึกษานี้ผู้วิจัยใช้ ระบบเล็ก (Microsystem) เนื่องจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายในตัวบุคคล และสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็กที่สุด การศึกษานี้ผู้วิจัยได้แบ่งปัจจัยที่ศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อการใช้สารเสพติด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มองโลกในแง่ดี และอัตมโนทัศน์ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน และสัมพันธภาพกับครู โดยเชื่อว่า อิทธิพลปัจจัยทั้ง 2 กลุ่มย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น รวมถึงพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติดด้วย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติด

1. เจตคติต่อสารเสพติดกับพฤติกรรมการใช้สารเสพติด

เจตคติต่อสารเสพติด เป็นความรู้สึก ความคิดเห็นหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อสารเสพติด หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลจะไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด เจตคติเป็นสภาวะของความพร้อมทางจิตใจซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้เป็นแรงที่กำหนดทิศทางของปฏิกิริยาระหว่างบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง เจตคติจึงก่อรูปได้แก่ 1) เกิดจากการเรียนรู้ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมในสังคม 2) การสร้างความรู้สึกรับรู้จากประสบการณ์ของตนเอง 3) ประสบการณ์ที่ได้รับจากเดิม มีทั้งทางบวกและลบ จะส่งผลถึงเจตคติต่อสิ่งใหม่ที่คล้ายคลึงกัน และ 4) การเลียนแบบบุคคลที่ตนเองให้ความสำคัญและรับเอาเจตคตินั้นมาเป็นของตน (นวลศิริ เปาโรหิต, 2545) การที่วัยรุ่นมีเจตคติต่อสารเสพติดในทางที่ดี มีความคิดเห็นว่าสารเสพติดก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้เสพหรือผู้ที่เกี่ยวข้องก็จะหาแนวทางและวิธีการต่าง ๆ เพื่อป้องกันตนเองไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรมพบการศึกษาของ พรภักดิ์ พานพิศ (2552) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักศึกษาการศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า เจตคติที่มีต่อยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติด และการศึกษาของ ศุภกร ชินะเกตุ (2553) พบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษา การควบคุมตนเอง ทักษะชีวิต และการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดได้ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยข้างเคียงของ วัลลภา กุณฺธิยะ (2557)

ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียน อาชีวศึกษาชาย จังหวัดตราด พบว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติเห็นด้วยต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีโอกาสดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติเห็นด้วยน้อย และการศึกษาของ มัชฌิมศึกษาตอนต้น จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กลุ่มที่มีทัศนคติเห็นด้วยต่อการดื่มแอลกอฮอล์ มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 1.94 เท่าของกลุ่มที่มีทัศนคติไม่เห็นด้วย นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันการใช้อาหารเสริมของนักศึกษา สถาบันพลศึกษา พบว่า ความรู้กับเจตคติ ความรู้กับการปฏิบัติ และเจตคติกับการปฏิบัติเกี่ยวกับ พฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันการใช้อาหารเสริมมีความสัมพันธ์ทางบวก (ศรีบงอร สุวรรณพานิช, 2553) ดังนั้น เจตคติจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่จะมีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริมที่จะช่วยให้วัยรุ่นไม่ใช้อาหารเสริม

2. สัมพันธภาพในครอบครัวต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริม

สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญและมีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริม เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม มีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดู หล่อหลอม ความเป็นมนุษย์ในวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ ตลอดจนการสร้างค่านิยม เจตคติ อุปนิสัยและบุคลิกภาพ โดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสม (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2554) ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีส่งผลให้สมาชิก ครอบครัวมีความสุข ไม่มีความตึงเครียด ไม่มีความคับข้องใจ ส่งผลให้มีอารมณ์เชิงบวก (จิราพร ชมพิกุล, ปราณ สุทธิสุนทร, เกรียงศักดิ์ ชื้อเลื่อม และคุณิ คำมี, 2552) สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว ก็จะช่วยให้วัยรุ่นได้ผ่านพ้นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อนี้ไปได้ดี เป็นเสมือนเกราะป้องกันปัญหาต่าง ๆ ได้ เป็นอย่างดี โดยเฉพาะพฤติกรรมเสี่ยงหรือปัญหาของการใช้อาหารเสริม ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญ

จากการทบทวนวรรณกรรม จากการศึกษาของ Mohd and Kliewer (2015) ที่ศึกษาปัจจัย ป้องกันการใช้อาหารเสริมในวัยรุ่นของประเทศมาเลเซีย พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นปัจจัย ปกป้องที่ทำให้วัยรุ่นไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด พบการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติดของนักศึกษาศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ความสัมพันธ์ ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติด (พรภัก พานพิศ, 2552) และการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพของ Dallas, Puapan, Sakulkoo, and Smith (2011) ที่ศึกษาเพื่อทำ ความเข้าใจวัยรุ่นชายไทยที่พยายามเลิกยาเสพติด พบว่า วัยรุ่นเกิดการเรียนรู้จากการมองกลับไป ในอดีต และตระหนักถึงความรักของครอบครัว จึงพยายามหาวิธีการไม่กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด อีก นอกจากนี้มีการศึกษาข้างเคียงที่สะท้อนให้เห็นว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรม

เสี่ยง การศึกษาของ จรรยา เศรษฐพงษ์ (2550) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมศรี ราชนาจันทร์ และศรีวรรณ มีคุณ (2553) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์การใช้ยาบ้าในวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดมีสัมพันธภาพกับครอบครัวไม่ดี มีสัมพันธภาพแบบห่างเหิน และการศึกษาความสัมพันธ์ในครอบครัวส่งผลต่อการเสพยาของผู้เสพยาเสพติดในระบบบำบัดในจังหวัดขอนแก่นและยโสธรของ ปริศนา รดสีดา (2552) พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลต่อการเสพยา ดังนั้น สัมพันธภาพในครอบครัวจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด

3. สัมพันธภาพกับเพื่อนต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด

สัมพันธภาพกับเพื่อนเป็นการรับรู้ความสัมพันธ์และพฤติกรรมของวัยรุ่นที่แสดงกับเพื่อน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มเพื่อน มีบทบาทสำคัญต่อการใช้สารเสพติด โดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่นจะคบหากับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครอบครัว ทำให้มีโอกาสเข้าหายาเสพติดได้ง่ายหากคบเพื่อนไม่ดี แต่ถ้ามีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ดี ก็จะชักชวนกันใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เสริมสร้างระเบียบวินัย (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553)

จากการทบทวนงานวิจัยของ สุภร ชินะเกตุ (2553) ซึ่งได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล การควบคุมตนเอง การรับรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ปัจจัยด้านครอบครัว การขาดการดูแลเอาใจใส่ การไม่มีเวลาให้บุตร ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ การคบเพื่อน การรับรู้ข่าวสารจากสื่อ ประชาสัมพันธ์ และจากโรงเรียนมีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง และการศึกษาของ ศิริพร พรหมสุภา (2549) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า อิทธิพลจากครอบครัว คารา และสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการติดยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้มีการศึกษาข้างเคียงที่สะท้อนให้เห็นว่า สัมพันธภาพกับเพื่อนมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด เช่น การศึกษาของ สายสุดา สุขแสง, เจตน์สถยกุล สังกษพันธ์ และรัชดา ธรรมเจริญ (2559) พบว่า กลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปัจจัยกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดมากกว่าปัจจัยด้านครอบครัว การศึกษาของ สุทธิพงษ์ แคนแก้ว (2551) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติดในศูนย์บำบัดรักษาเสพติด จังหวัดขอนแก่น พบว่า ความสัมพันธ์กับบิดามารดาไม่ดี และความสัมพันธ์กับเพื่อนทางลบมีความสัมพันธ์ต่อการติดยาเสพติด ดังนั้น

สัมพันธภาพกับเพื่อนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่จะมีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด

4. สัมพันธภาพกับครูต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด

สัมพันธภาพกับครูเป็นความผูกพันและความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนทั้งคำพูด กิริยา ท่าทาง ความรัก ความเมตตา ถ้าครูมีสัมพันธภาพกับนักเรียนในทางบวกจะช่วยให้นักเรียนมีความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจและปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ต่าง ๆ ประพฤติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีทางตรงข้าม หากสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนในทางลบ ทำให้นักเรียนเกิดความคับข้องใจ วิตกกังวล ปรับตัวไม่ได้ เมื่อเจอสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพก็จะไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาได้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553) การที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับครูจะเคารพ เชื่อฟัง คำสั่งสอน ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนเอง และหาแนวทางร่วมกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่น รวมถึงพฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมป้องกันตนเองให้พ้นจากสารเสพติดด้วย อาจกล่าวได้ว่า วัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพกับครูที่ดีสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดกับวัยรุ่น ได้เป็นอย่างดี

จากการทบทวนวรรณกรรม การศึกษาของ Bester and Du (2010); Mashau et al. (2008) พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครูอาจารย์จัดเป็นปัจจัยปกป้องสำคัญสำหรับวัยรุ่นในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ นอกจากนี้มีการศึกษาข้างเคียงของ เจษฎา งอยจันทร์ศรี (2547) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานและประสิทธิผลการจัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดโดยใช้องค์ประกอบทักษะชีวิตให้นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า ความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนที่ดีจะนำมาซึ่งการสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดให้เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสัมพันธภาพกับครูจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่จะมีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดที่จะช่วยให้วัยรุ่นไม่ใช้สารเสพติด

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงสติปัญญา ความรู้ ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ของบุคคลนั้น ๆ ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงย่อมจะมีสติปัญญา ความรู้ และความสามารถในการคิด วิเคราะห์สถานการณ์ได้ดีกว่าผู้ที่มีสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า (อังคณา เพชรภาพ, 2551) ที่อาจส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล รวมถึงพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดด้วย นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสูงจะมีสติปัญญาดี ความสนใจ ใฝ่รู้ และเข้าใจเกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดมาก อีกทั้งเด็กนักเรียนเหล่านี้มุ่งเรียนเพื่อมุ่งหวังอนาคตที่ดี ต่างกับนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยน้อย มักมีพฤติกรรมหนีเรียน หรือขาดเรียนบ่อย เกรงไม่ตั้งใจเรียน

จากการทบทวนวรรณกรรม พบการศึกษาของ สุภร ชินะเกตุ (2553) ซึ่งทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า

นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีจะมีความรู้ ความเข้าใจถึงโทษภัยยาเสพติดมากกว่า เด็กนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด จะยับยั้งชั่งใจได้มากกว่า จึงส่งผลให้มีพฤติกรรมกำบังสารเสพติด ได้สูงกว่า และการศึกษาของอมรรัตน์ พรสมบูรณ์ศิริ และคณะ (2556) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของ ผู้ปกครอง และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกำบังตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (ขยายโอกาส) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่างกันมีพฤติกรรมกำบังตนเองจากยาเสพติดแตกต่างกัน โดยที่นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.01-4.00 มีพฤติกรรมกำบังตนเองมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียน 2.01-3.00 และน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.00 นอกจากนี้มีการศึกษาข้างเคียงที่สะท้อนให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด เช่นงานวิจัยของ กิธิญา สุขประเสริฐ (2553) ทำการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัด นครปฐม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่มีผลการเรียนดีจะลดพฤติกรรม การสูบบุหรี่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพมาศ ร่มเกตุ (2551) ได้ศึกษาการรับรู้ผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพและพฤติกรรมกำบังของ นักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ต่างกันมีการรับรู้ผลกระทบ การสูบบุหรี่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ วัลลภา กุณจาธิยะ (2557) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัด ตราด พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจาก วิทยุณมีการรับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถือเป็นเรื่องปกติ กลุ่มที่มีผลการเรียนดีก็มีพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เหมือนกัน

6. การมองโลกในแง่ดีต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด

การมองโลกในแง่ดี หมายถึง การที่บุคคลมีทัศนคติและรับรู้ว่าจะมีสิ่งที่ดีเกิดขึ้นกับตน บุคคลจะเชื่อและคาดหวังเชิงบวกว่าตนมีความสามารถจะไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ในอนาคต ดังนั้น เมื่อบุคคลมีการมองโลกในแง่ดี จะพยายามที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่ให้ได้ผลตามเป้าหมาย การมองโลกในแง่ดีมีผลต่อนิสัยด้านสุขภาพ อารมณ์เชิงบวกและระบบภูมิคุ้มกัน โรคที่ดีขึ้นอีกด้วย (Affleck, Tennen, & Apter, 2001) การมองโลกในแง่ดีมีความสำคัญต่อพฤติกรรมป้องกันการ ใช้สารเสพติดในวัยรุ่นเพราะเป็นคุณสมบัติที่จะทำให้วัยรุ่นมีวิถีคิดเชิงบวกในการใช้ชีวิตประจำวัน เปรียบเสมือนกุญแจที่จะนำไปสู่ความสำเร็จทั้งในด้านการเรียน การงาน สัมพันธภาพ (Seligman, 1998)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบการศึกษาของ Majer et al. (2004) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี สมรรถนะในคนที่สามารถหยุดการใช้สารเสพติด (Abstinence self-efficacy) และการมุ่งมั่นเพื่อเอาชนะใจตนเอง (Self-mastery) ในผู้ใช้สารเสพติดในระยะฟื้นฟู พบว่า ผู้ใช้ยาเสพติดที่มีการมองโลกในแง่ดีสูง มีสมรรถนะในตนเองที่สามารถหยุดการใช้ยาเสพติด และการมุ่งมั่นเพื่อเอาชนะใจตนเองสูงขึ้นด้วย ผู้วิจัยยังได้เสนอแนะว่า การเสริมสร้างกระบวนการทางความคิดในการมองโลกในแง่ดี จะเป็นการช่วยสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นได้ด้วย และการศึกษาของ Rawana and Ames (2012) พบว่าการมองโลกในแง่ดีเป็นปัจจัยปกป้อง (Protective factors) ที่ทำให้บุคคลลดความถี่ของการใช้แอลกอฮอล์ และการดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนัก นอกจากนี้มีการศึกษาข้างเคียงของ Harju and Bolen (1998) ได้ศึกษาผลกระทบของการมองโลกในแง่ดีต่อการเผชิญปัญหาและการรับรู้คุณภาพชีวิตของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีระดับการมองโลกในแง่ดีสูงจะมีความพอใจในคุณภาพชีวิตของตนในระดับสูง และมีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งเน้นการกระทำ และเปลี่ยนความคิดไปในทางบวก ส่วนนักศึกษามีระดับการมองโลกในแง่ดีต่ำจะไม่มี ความพึงพอใจกับคุณภาพชีวิตของตน และมีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง และใช้สารเสพติดร่วมด้วย ดังนั้นการที่วัยรุ่นมองโลกในแง่ดี และมีการเสริมสร้างกระบวนการทางความคิดในแง่ดีจะเป็นตัวส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในวัยรุ่นได้ด้วย

7. อัตมโนทัศน์ต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด

อัตมโนทัศน์เป็นการรับรู้เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ ความสามารถ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านที่ดีและไม่ดีที่บุคคลนั้น ๆ มีต่อตนเอง (Rogers, 1951) จะเป็นตัวกำหนดการแสดงออกของบุคคล โดยอัตมโนทัศน์นั้น สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามวุฒิภาวะและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556) อัตมโนทัศน์ที่ดีต่อตนเองของวัยรุ่นนั้นจะส่งผลต่อการวางแผนเป้าหมายของชีวิต และการเห็นคุณค่าชีวิตของตนเอง เป็นเสมือนเกราะป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ หรือสิ่งที่จะทำให้อัตมโนทัศน์ของตนเองด้อยลง ดังนั้น อัตมโนทัศน์จึงส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันต่าง ๆ รวมถึงพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดด้วย

จากการทบทวนงานวิจัยของ วันเพ็ญ อานาจกิติกร (2552) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ ความวิตกกังวลทางสังคม และความตั้งใจเลิกยาของผู้ติดยาเสพติด ในศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อัตมโนทัศน์นั้นเป็นปัจจัยสำคัญต่อความตั้งใจในการเลิกใช้สารเสพติดของผู้ติดยาเสพติด นอกจากนี้ยังมีการศึกษาข้างเคียง วราวุธ หิรัญยศิริ (2548) ศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของเยาวชนที่กระทำความผิดและเยาวชนทั่วไป พบว่า เยาวชนที่กระทำความผิดมีอัตมโนทัศน์ต่ำกว่าเยาวชนทั่วไป นอกจากนี้ยังพบว่า บุคคลที่มีระดับอัตมโนทัศน์สูงหรือ

การมองตนเองในแง่บวกจะมีพฤติกรรมในการกระทำผิดต่ำ และจะมีพฤติกรรมป้องกันตนเองไม่ให้กระทำผิดซ้ำ รวมถึงพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสารเสพติดด้วย ในทางกลับกันบุคคลที่มีระดับอัตมโนทัศน์ต่ำจะมีแนวโน้มของพฤติกรรมกระทำผิดสูง และมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดต่ำ ดังนั้นอัตมโนทัศน์จึงเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนมีหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อการใช้สารเสพติด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดี อัตมโนทัศน์ และปัจจัยภายนอกบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเหล่านี้ว่า สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้สารเสพติดได้หรือไม่ เพื่อนำไปสู่การป้องกัน ช่วยเหลือ และเฝ้าระวังความรุนแรงของการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Predictive Correlational Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1 ถึงนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 3 อายุ 13-16 ปี ในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 8 แห่ง มีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 488 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี อุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 130 คน

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Tabachnick and Fidell (2007) ดังนี้

$$n \geq 50 + 8M$$

n คือ จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

M คือ จำนวนตัวแปรต้น

จำนวนตัวแปรต้นที่จะศึกษามีจำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติต่อการใช้สารเสพติด สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดีและอัตมโนทัศน์

แทนค่าตามสูตรดังนี้

$$n \geq 50 + 8(7)$$

$$n \geq 50 + 56$$

$$n \geq 106$$

จากการคำนวณโดยแทนค่าในสูตรได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 106 คน ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 เพื่อทดแทนกรณีที่เป็นแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 130 คน

การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาต้นของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 5 อำเภอ น้ำพูน จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งหมด 8 แห่ง โดยจับสลากรายชื่อโรงเรียนมา 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนชำสะกวยน้อย โรงเรียนบ้านจี้เหล็ก โรงเรียนโนนยาง และโรงเรียนศิษย์เก่าวังวัฒนา
2. กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนต่อประชากรของแต่ละชั้น กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในแต่ละชั้นปีมีเพียงห้องเรียนเดียว ซึ่งนักเรียนแต่ละชั้นปี มีความแตกต่างกันในเรื่องของอายุ วุฒิภาวะ และประสบการณ์ เพื่อให้ได้การเก็บข้อมูลที่เป็นตัวแทนและกระจายในแต่ละชั้นปี จึงเลือกมาทั้ง 3 ชั้นเรียน
3. สุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้น โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) คือ การจับสลากแบบไม่คืนที่ตามเลขประจำตัวนักเรียน จากนักเรียนในแต่ละห้องทั้ง 4 โรงเรียน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ จำนวน 130 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มประชากร

โรงเรียน/ ระดับชั้น	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนชำสะกวยน้อย		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	35	16
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	25	11
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	18	8
โรงเรียนจี้เหล็ก		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	19	9
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	16	7
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	22	10
โรงเรียนโนนยาง		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	32	15
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	31	14
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	12	6
โรงเรียนศิษย์เก่าวังหลังวัฒนา		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	24	11
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	28	13

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โรงเรียน/ ระดับชั้น	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	23	10
รวม	285	130

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 9 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล พัฒนาโดยผู้วิจัย ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย สถานภาพสมรสของบิดามารดา จำนวนพี่น้อง จำนวนเงินเฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับจากผู้ปกครอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)

ส่วนที่ 2 เจตคติต่อการใช้สารเสพติดเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึก ความเชื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับการใช้สารเสพติด ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่สร้างขึ้นโดย รชิตี ศรีรัตน์ และคณะ (2554) ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 17 ข้อ นำไปหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Likert scale) 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย ไม่เห็นด้วย

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อคำถามทางบวก

เห็นด้วยมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

เห็นด้วยมาก

ให้ 4 คะแนนเห็นด้วยมาก

เห็นด้วยปานกลาง

ให้ 3 คะแนนเห็นด้วยปานกลาง

เห็นด้วยน้อย

ให้ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย

ให้ 1 คะแนน

ข้อคำถามทางลบ

เห็นด้วยมากที่สุด ให้ 1 คะแนน

เห็นด้วยมาก ให้ 2 คะแนน

เห็นด้วยปานกลาง ให้ 3 คะแนน

เห็นน้อย

ให้ 4 คะแนน

ไม่เห็นด้วย

ให้ 5 คะแนน

การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้สารเสพติดสูง คะแนนน้อย หมายถึง มีเจตคติที่ติดต่อการใช้สารเสพติดต่ำ

ส่วนที่ 3 ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพัน ใกล้ชิด ที่เกิดขึ้นในครอบครัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับบุคคลภายในครอบครัว ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่สร้างขึ้นโดย พรภัก พานพิศ (2552) ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 14 ข้อ นำไปหาค่าความเที่ยง

ของเครื่องมือ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย บ่อยที่สุด บ่อย เป็นบางครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่เคยปฏิบัติเลย

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

ข้อคำถามทางบวก		ข้อคำถามทางลบ	
บ่อยที่สุด	ให้ 5 คะแนน	ให้ 1 คะแนน	คะแนน
บ่อย	ให้ 4 คะแนน	ให้ 2 คะแนน	คะแนน
เป็นบางครั้ง	ให้ 3 คะแนน	ให้ 3 คะแนน	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้ 2 คะแนน	ให้ 4 คะแนน	คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้ 1 คะแนน	ให้ 5 คะแนน	คะแนน

การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีสัมพันธภาพในครอบครัวสูง คะแนนน้อย หมายถึง มีสัมพันธภาพในครอบครัวน้อย

ส่วนที่ 4 ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ สนับสนุน การช่วยเหลือกันให้คำปรึกษากันในกลุ่มเพื่อนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่สร้างขึ้นโดย ธิดา จูติพานิชยางกูร (2550) ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ นำไปหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย จริงมากที่สุด ก่อนข้างจริง ปานกลาง ไม่ค่อยจริง ไม่จริงมากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อคำถามทางบวก		ข้อคำถามทางลบ	
จริงมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน	จริงมากที่สุด	ให้ 1 คะแนน
ก่อนข้างจริง	ให้ 4 คะแนน	ก่อนข้างจริง	ให้ 2 คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน	ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ไม่ค่อยจริง	ให้ 2 คะแนน	ไม่ค่อยจริง	ให้ 4 คะแนน
ไม่จริงมากที่สุด	ให้ 1 คะแนน	ไม่จริงมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน

การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนสูง คะแนนน้อย หมายถึง มีสัมพันธภาพที่ดื่กับเพื่อนน้อย

ส่วนที่ 5 ด้านสัมพันธภาพกับครูเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับ การรับฟัง การให้คำปรึกษา ความเอาใจใส่ระหว่างครูกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่สร้างขึ้นโดย ธิดา จูติพานิชยางกูร (2550) ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ นำไปหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย จริงมากที่สุด ก่อนข้างจริง ปานกลาง ไม่ค่อยจริง ไม่จริง

มากที่สุด

กำหนดเกณฑ์ให้คะแนน

ข้อคำถามทางบวก

จริงมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

ค่อนข้างจริง ให้ 4 คะแนน

ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ไม่ค่อยจริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริงมากที่สุด ให้ 1 คะแนน

ข้อคำถามทางลบ

จริงมากที่สุด ให้ 1 คะแนน

ค่อนข้างจริง ให้ 2 คะแนน

ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ไม่ค่อยจริง ให้ 4 คะแนน

ไม่จริงมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีสัมพันธภาพกับครูดี คะแนนน้อย หมายถึง มีสัมพันธภาพกับครูไม่ดี

ส่วนที่ 6 แบบวัดการมองโลกในแง่ดีเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังกับเหตุการณ์ในอนาคตที่จะเกิดขึ้นกับตนเองในทางที่ดี ผู้วิจัยใช้แบบประเมินการมองโลกในแง่ดี ของ สุมาลินี มธุรพจน์พงษ์ (2555) ซึ่งพัฒนาตามแนวคิดของ Scheier and Carver (1994) ประกอบด้วย ข้อคำถาม 3 ประเด็น คือ 1) ความคาดหวังเชิงบวก (Expantancy) 2) ความหวัง (Hope) 3) การเชื่อมั่นในตนเอง (Self-efficacy) จำนวน 16 ข้อ นำไปหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76 ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย ตรง ค่อนข้างตรง ตรง และไม่ตรงพอ ๆ กัน ค่อนข้างไม่ตรง ไม่ตรง

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อคำถามทางบวก

ตรง ให้ 5 คะแนน

ค่อนข้างตรง ให้ 4 คะแนน

ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน ให้ 3 คะแนน

ค่อนข้างไม่ตรง ให้ 2 คะแนน

ไม่ตรง ให้ 1 คะแนน

ข้อคำถามทางลบ

ตรง ให้ 1 คะแนน

ค่อนข้างตรง ให้ 2 คะแนน

ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน ให้ 3 คะแนน

ค่อนข้างไม่ตรง ให้ 4 คะแนน

ไม่ตรง ให้ 5 คะแนน

การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีการมองโลกในแง่ดีสูง คะแนนน้อย หมายถึง มีการมองโลกในแง่ดีต่ำ

ส่วนที่ 7 อັตมโนทัศน์เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อ ความรู้สึก การรับรู้ถึงคุณค่า ที่มีต่อตนเอง ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่สร้างขึ้นโดย วราภรณ์ อะทะวงษา (2554) ที่พัฒนาตามแนวคิดของ Fitts (1965) โดยแบ่งอັตมโนทัศน์ที่พิจารณาโดยใช้ตนเองเป็นแหล่งอ้างอิง มี 4 ด้าน ได้แก่ ความเป็นเอกลักษณ์ ความพึงพอใจในตนเองด้านพฤติกรรม และการวิพากษ์-วิจารณ์ตนเอง ส่วนอັตมโนทัศน์ที่พิจารณาโดยใช้คนอื่นเป็นแหล่งอ้างอิง มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย

ด้านศีลธรรม-จรรยา ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสังคม ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ โดยเครื่องมือนี้ได้มีการนำไปหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .77 ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย จริงที่สุด จริงมาก ก่อนข้างจริง จริงน้อย ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อคำถามทางบวก	ข้อคำถามทางลบ
จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน	จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน
จริงมาก ให้ 4 คะแนน	จริงมาก ให้ 2 คะแนน
ก่อนข้างจริง ให้ 3 คะแนน	ก่อนข้างจริง ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย ให้ 2 คะแนน	จริงน้อย ให้ 4 คะแนน
ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน	ไม่จริงเลย ให้ 5 คะแนน

การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีอัตมโนทัศน์ในทางที่ดีต่อตนเองสูง คะแนนน้อย หมายถึง มีอัตมโนทัศน์ในทางที่ติดต่อดตนเองต่ำ

ส่วนที่ 8 พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการกระทำหรือการปฏิบัติของนักเรียนที่จะไปป้องกันตนเองไม่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดเช่น ด้านการเลือกคบเพื่อน ครอบครัว สถานศึกษา และการดูแลควบคุมตนเอง ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่สร้างขึ้นโดย เจริญ แจกพิมาย และปนัดดา ศรีชนสาร (2555) ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 30 ข้อ นำไปหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีลิเคิร์ต (Likert) ได้ดังนี้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552)

ระดับพฤติกรรม	ค่าน้ำหนักคะแนน
มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองมากที่สุด	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองมาก	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองปานกลาง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองน้อย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ไม่มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองเลย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน เพื่อจัดระบบคะแนนเฉลี่ยของระดับพฤติกรรม กำหนดเป็นช่วงคะแนน ดังต่อไปนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ไม่มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองเลย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรง (Validity)

ผู้วิจัยนำแบบวัดดังกล่าวมาศึกษาในการวิจัยโดยไม่มีการดัดแปลงเนื้อหาใด ๆ และแบบวัดเหล่านี้ได้เคยมีการนำไปใช้ศึกษาในวัยรุ่นมาแล้ว ดังนั้น ผู้วิจัยไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา

การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบวัดเจตคติต่อการใช้สารเสพติด แบบวัดสัมพันธภาพในครอบครัว แบบวัดด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน แบบวัดด้านสัมพันธภาพกับครู แบบวัดอัตมโนทัศน์ แบบวัดการมองโลกในแง่ดี และแบบวัดพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด ไปดำเนินการตรวจสอบหาความเชื่อมั่น โดยนำไปใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .76, .82, .88, .85, .76, .77 และ .95 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน โดยคำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการทำวิจัย ตลอดจนปกป้องสิทธิ คุณค่า และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เข้าร่วมการวิจัยอย่างเท่าเทียมกัน โดยเริ่มตั้งแต่ก่อนวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการขอรับการพิจารณาด้านจริยธรรมในการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หลังผ่านการอนุมัติแล้วจึงทำการวิจัย ในขั้นตอนการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัย แนะนำตัวและชี้แจงรายละเอียดในการเข้าร่วมการวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่างให้เข้าใจและชัดเจน มีรายละเอียดเป็นลายลักษณ์อักษรในการสมัครใจเข้าร่วมการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำใบยินยอมในการเข้าร่วมให้กลุ่มตัวอย่างนำไปให้ผู้ปกครอง/ ผู้อุปการะโดยชอบกฎหมาย อนุญาตให้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมวิจัยได้ สิ่งสำคัญ คือ ให้ความมั่นใจกับผู้เข้าร่วมการวิจัยว่า คำตอบจากการสัมภาษณ์จะไม่กระทบใด ๆ ต่อนักเรียน จะนำเสนอผลในภาพรวม โดยไม่มีการอ้างอิงถึงตัวบุคคล ข้อมูลต่าง ๆ จะถูกเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัยสู่สาธารณชน หากผู้เข้าร่วมการวิจัยมีข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ซักถามและยินดีตอบข้อสงสัยได้ตลอดเวลา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตดำเนินการวิจัย จากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการของโรงเรียนทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนชำสะกวยน้อย โรงเรียนจีเหล็ก โรงเรียนโนนยาง และโรงเรียนศิษย์เก่าวังหลังวัฒนา เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ โรงเรียนทั้ง 4 แห่งแล้ว ผู้วิจัยประสานงานกับครูประจำชั้นและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ร่วมกันกำหนดวัน เวลา และสถานที่
3. ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเข้าร่วมการวิจัย
4. ผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อแจกซองเอกสาร ภายในซองประกอบด้วยเอกสารชี้แจงเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งแบบฟอร์มยินยอมอนุญาตจากผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง และให้กลุ่มตัวอย่างนำกลับไปบ้านให้ผู้ปกครองรับทราบและลงนามเข้าร่วมการวิจัย แล้วนำส่งแบบฟอร์มยินยอมในวัน เวลา ที่นัดหมายไว้
5. เชิญกลุ่มตัวอย่างไปในห้องเรียนที่จัดไว้ โดยไม่มีครูของโรงเรียนอยู่ในห้องหรือบริเวณที่นักเรียนตอบแบบสอบถามจะมีแต่กลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัย ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดของงานวิจัย ตลอดจนรายละเอียดในการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยชี้แจงลักษณะแบบสอบถาม ขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม โดยใช้เวลารวมทั้งสิ้นประมาณ 60 นาที ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นคนเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ใช้เวลาพักกลางวันในการทำแบบสอบถาม
6. กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามด้วยตนเองในระหว่างที่ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยอยู่ในกลุ่มตัวอย่างตลอดเวลา เพื่อเปิดโอกาสให้ซักถามเมื่อมีข้อสงสัย
7. เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จ ก่อนนำแบบสอบถามส่งคืน ผู้วิจัยเน้นย้ำเตือนให้ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลก่อนส่งแบบสอบถามคืน แบบสอบถามของแต่ละคนที่ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้ถูกเก็บอย่างมิดชิดในซองกระดาษ
8. นำข้อมูลที่ได้ออกไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลที่นำไปสู่ผลลัพธ์หลักของการวิจัยดังนี้

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อแจกแจงความถี่

ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติต่อการใช้สารเสพติด สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดี อึดมโนทัศน์ กับพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

(Pearson's Correlation Coefficient)

3. วิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด ได้แก่ เจตคติต่อการใช้สารเสพติด สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดี อึดมโนทัศน์ด้วยสถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส ได้แก่ เจตคติต่อการใช้สารเสพติด สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดี และอัตมโนทัศน์ โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอ น้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 130 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 3 พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการใช้สารเสพติด สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดี อัตมโนทัศน์ และพฤติกรรมป้องกันการใช้น้สารเสพติดของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้น้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 130 คน เพศชายและเพศหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 52.3, 47.7 ตามลำดับ) มีอายุเฉลี่ย 13.99 ปี ($SD = .94$) ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวนใกล้เคียงกัน (40.0, 33.8 และ 26.2 ตามลำดับ) ได้เกรดเฉลี่ย 2.92 ($SD = .51$) รายได้ที่ได้รับเฉลี่ยต่อเดือน 854.92 บาท ($SD = 489.94$) บิดามารดาของกลุ่มตัวอย่างส่วนมากอาศัยอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 73.8) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา (ร้อยละ 67.7) อาชีพส่วนใหญ่ของผู้ปกครอง ทำการเกษตรกรรม (ร้อยละ 60.0) มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 2-3 คน (ร้อยละ 80) เป็นบุตรลำดับที่ 1 และ 2 (ร้อยละ 36.9, 36.1 ตามลำดับ) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย พิสัย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม
ข้อมูลส่วนบุคคล ($n = 130$)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	68	52.3
หญิง	62	47.7
อายุ (ปี)		
13 ปี	49	37.7
14 ปี	42	32.3
15 ปี	30	23.1
16 ปี	9	6.9
ระดับการศึกษา		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	51	39.2
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	45	34.6
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	34	26.2
ผลการเรียนที่ผ่านมา		
2.00-2.49	21	16.2
2.50-2.99	40	30.8
3.00-3.49	44	33.8
3.50-4.00	25	19.2
(Min = 2.00, Max = 3.98, $M = 2.92$, $SD = .51$)		
รายได้ที่ได้รับต่อเดือน (บาท/ เดือน)		
200-500	45	34.6
501-999	34	26.2
1,000-1,499	36	27.7
1,500-,1999	7	5.4
2,000-2,499	6	4.6
2,500-3,000	2	1.5
(Min = 200, Max = 3,000, $M = 854.92$, $SD = 489.94$)		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพทางครอบครัว		
บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน	96	73.8
บิดา มารดาแยกทางกันหรือหย่าร้าง	27	20.8
บิดาเสียชีวิต	3	2.3
มารดาเสียชีวิต	3	2.3
บิดาและมารดาเสียชีวิต	1	0.8
สถานที่พักอาศัย		
อยู่กับบิดาและมารดา	88	67.7
อยู่กับมารดา	12	9.2
อยู่กับญาติฝ่ายมารดา	11	8.5
อยู่กับบิดา	9	6.9
อยู่กับญาติฝ่ายบิดา	6	4.6
อื่น ๆ (ระบุ)	4	3.1
อาชีพของผู้ปกครอง		
เกษตรกรรวม	78	60.0
รับจ้าง	36	27.7
ค้าขาย	9	6.9
รับราชการ	5	3.9
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	1.5
จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน		
1 คน	7	5.4
2 คน	52	40.0
3 คน	52	40.0
4 คนขึ้นไป	19	14.6
เป็นบุตรลำดับที่		
1	48	36.9
2	47	36.1

ตารางที่ 2 (ต่อ)

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3		23	17.7
4		10	7.7
5		1	0.8
6		1	0.8

ตอนที่ 2 ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา

เจตคติต่อการใช้สารเสพติดของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 72.4 ($SD = 8.90$) สัมพันธภาพในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 50.12 ($SD = 7.99$) สัมพันธภาพกับเพื่อนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 55.29 ($SD = 9.33$) สัมพันธภาพกับครูของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 57.32 ($SD = 9.24$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 ($SD = .51$) การมองโลกในแง่ดีของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 56.62 ($SD = 8.37$) อึดมโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 51.82 ($SD = 7.08$) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของตัวแปรที่ศึกษา คะแนนในภาพรวม ($n = 130$)

ตัวแปร	Rang		<i>M</i>	<i>SD</i>
	Actual	Possible		
เจตคติต่อการใช้สารเสพติด	39-84	17-85	72.44	8.90
สัมพันธภาพในครอบครัว	30-68	14-70	50.12	7.99
สัมพันธภาพกับเพื่อน	27-73	15-75	55.29	9.33
สัมพันธภาพกับครู	28-74	15-75	57.32	9.24
การมองโลกในแง่ดี	30-73	16-80	56.62	8.37
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.00-3.98	0-4.00	2.92	0.51
อึดมโนทัศน์	29-68	15-75	51.82	7.08

ตอนที่ 3 พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.77, SD = .85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ พ่อแม่ของนักเรียนได้ตักเตือนบ่อยครั้ง เรื่องห้ามเข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือเสพยาเสพติด ($M = 4.12, SD = 1.19$) นักเรียนรู้สึกดีเมื่อเห็นว่า มีหน่วยงานของรัฐเข้าไปรณรงค์ประชาสัมพันธ์หรือตรวจจับยาเสพติดในทุกพื้นที่ ($M = 3.98, SD = 1.22$) และนักเรียนต้องการมีวินัยในตนเองเป็นหลักในการใช้ชีวิตประจำวันเพื่อห่างไกลสิ่งเสพติด ($M = 3.98, SD = 1.23$) สำหรับพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนจะชวนเพื่อนสนิทที่ติดสารเสพติดให้เลิกเสพยา ($M = 3.39, SD = 1.35$) นักเรียนไม่สามารถเสพยาเสพติดได้เนื่องจากขัดคำสั่งสอนทางศาสนาที่ตนนับถือ ($M = 3.40, SD = 1.32$) และนักเรียนจะหลีกเลี่ยงการดื่มสุราของมีนเมาเพราะเป็นช่องทางให้มีการเสพยาเสพติดได้ง่าย ($M = 3.55, SD = 1.31$) ดังแสดงในภาคผนวก ก

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการใช้สารเสพติด สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดี ออทมโนทัศน์ และพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ เจตคติต่อการใช้สารเสพติด สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดี ออทมโนทัศน์กับพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด โดยทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติหาความสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation) พบว่า ข้อมูลตัวแปรที่ศึกษาทุกตัวเป็นลักษณะข้อมูลต่อเนื่อง (Continuous data) และมีการกระจายแบบโค้งปกติ (Normality) ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เจตคติต่อการใช้สารเสพติด มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำกับพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.25, p < .05$) สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู การมองโลกในแง่ดี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและออทมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .49, r = .50, r = .30, r = .40, r = .33$ และ $r = .53, p < .001$ ตามลำดับ) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมป้องกันการใช้อารมณ์เสียดกับตัวแปร
ที่ศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 130$)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8
เจตคติต่อการใช้อารมณ์เสียด	1.00							
สัมพันธภาพในครอบครัว	-.040	1.00						
สัมพันธภาพกับเพื่อน	-.173*	.468**	1.00					
สัมพันธภาพกับครู	-.186*	.326**	.119	1.00				
การมองโลกในแง่ดี	-.344**	.337**	.357**	.492**	1.00			
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	-.326**	.135	.254**	.104	.201*	1.00		
อัตรานอกชั้น	-.166	.517**	.587**	.437**	.648**	.255**	1.00	
พฤติกรรมป้องกันการใช้อารมณ์เสียด	-.250*	.490**	.501**	.305**	.401**	.330**	.531**	1.00

หมายเหตุ * = $p < .05$, ** = $p < .001$

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้อารมณ์เสียดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส

ก่อนการวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลตามข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) ของสถิติถดถอยพหุคูณได้ผลดังนี้ ตัวแปรต้นและตัวแปรตามเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่มีการวัดระดับ Interval มีการกระจายแบบโค้งปกติ (Normality) เป็นอิสระต่อกันและไม่เกิด Autocorrelation ทดสอบโดยใช้สถิติ Durbin-Watson ได้ค่า 1.67 ซึ่งค่าที่ได้อยู่ในช่วง 1.5-2.5 ข้อมูลไม่มี Outliers, Linear relationship และไม่มี Multicollinearity ระหว่างตัวแปรทำนายโดยตัวแปรต้นทุกตัวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ระหว่างกันไม่สูงกว่า

.85 (Munro, 1997) และไม่สูงกว่า .75 (จุฬาลักษณ์ บารมี, 2551) จึงเป็นไปตามข้อตกลงของการใช้สถิติถดถอยพหุคูณ

วิเคราะห์โดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดของพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัว ($\beta = .249$) อ้อมโนทัศน์ ($\beta = .240$) สัมพันธภาพกับเพื่อน ($\beta = .196$) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\beta = .185$) สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดได้ร้อยละ 40.9 ($R^2 = .409$, Adjust $R^2 = .390$, $F = 4.942$, $p < .05$) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 วิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดของพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 130$)

ตัวแปร	<i>B</i>	<i>SE</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>
สัมพันธภาพในครอบครัว	.804	.267	.249	3.011	.003
อ้อมโนทัศน์	.874	.332	.240	2.634	.010
สัมพันธภาพกับเพื่อน	.542	.244	.196	2.223	.028
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	9.305	3.611	.185	2.577	.011
Constant	- 29.372	15.786	-	- 1.86	.06

$R^2 = .409$, Adjust $R^2 = .390$, $F = 4.942$, $p < .05$

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน สร้างเป็นสมการพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ได้ดังนี้

สมการคะแนนดิบ

พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด = $-29.372 + 0.804$ (สัมพันธภาพในครอบครัว) + 0.874 (อ้อมโนทัศน์) + 0.542 (สัมพันธภาพกับเพื่อน) + 9.305 (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน)

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Z_{\text{พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด}} = 0.249 (Z_{\text{สัมพันธภาพในครอบครัว}}) + 0.240 (Z_{\text{อ้อมโนทัศน์}}) + 0.196 (Z_{\text{สัมพันธภาพกับเพื่อน}}) + 0.185 (Z_{\text{ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน}})$

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Predictive Correlation Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส ได้แก่ เจตคติต่อการใช้สารเสพติด สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดี และอัตมโนทัศน์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 130 คน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม-เดือนเมษายน พ.ศ. 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามเจตคติต่อการใช้สารเสพติด แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน แบบสอบถามสัมพันธภาพกับครู แบบสอบถามการมองโลกในแง่ดี แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ และแบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficients) เท่ากับ .76, .82, .88, .85, .76, .77 และ .95 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 130 คน เพศชายและเพศหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 52.3, 47.7 ตามลำดับ) มีอายุเฉลี่ย 13.99 ปี ($SD = .94$) ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวนใกล้เคียงกัน (40.0, 33.8 และ 26.2 ตามลำดับ) ได้เกรดเฉลี่ย 2.92 ($SD = .51$) รายได้ที่ได้รับเฉลี่ยต่อเดือน 854.92 บาท ($SD = 489.94$) บิดามารดาของกลุ่มตัวอย่างส่วนมากอาศัยอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 73.8) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา (ร้อยละ 67.7) อาชีพส่วนใหญ่ของผู้ปกครองทำการเกษตรกรรม (ร้อยละ 60.0) มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 2-3 คน (ร้อยละ 80) เป็นบุตรลำดับที่ 1 และ 2 (ร้อยละ 36.9, 36.1 ตามลำดับ)
2. พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.77, SD = .85$)
3. ปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว อัตมโนทัศน์ สัมพันธภาพกับเพื่อน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\beta = .249, .240,$

196, .185, $p < .01$ ตามลำดับ) โดยสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดได้ร้อยละ 40.9 ($R^2 = .409$, Adjust $R^2 = .390$, $F = 4.942$, $p < .05$) ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบสมการคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\text{พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด} = -29.372 + 0.804 (\text{สัมพันธภาพในครอบครัว}) + 0.874 (\text{อึดมโนทัศน์}) + 0.542 (\text{สัมพันธภาพกับเพื่อน}) + 9.305 (\text{ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน})$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($M = 3.77$, $SD = .85$) แสดงว่า นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดระดับมาก อธิบายได้ว่า จากการดำเนินงานของหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เล็งเห็นความสำคัญของนักเรียนในพื้นที่ห่างไกล ความเจริญได้จัดให้มีกิจกรรมหลายอย่าง เพื่อป้องกันปัญหาเสพยาเสพติด เช่น โครงการ To Be Number One โรงเรียนสีขาว กีฬาต้านยาเสพติด การแข่งทักษะ ตลอดจนการเรียนรู้อินบทยเรียน จึงทำให้นักเรียนมีการตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติด และเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตน เพื่อไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด ได้แก่ การไม่อยากรลองใช้สารเสพติด การเลือกคบเพื่อน การกลัวถึงโทษภัยสารเสพติด จึงพยายามอยู่ห่างไกลจากสารเสพติด นอกจากนี้ จากนโยบายมีการกวาดล้างปราบปราม ค้นหาผู้ใช้สารเสพติด เพื่อให้เข้าสู่กระบวนการบำบัดในกลุ่มของเยาวชน (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จังหวัดอุบลราชธานี, 2559) ทำให้เยาวชนเกิดความกลัวในการใช้สารเสพติดเพราะอาจถูกดำเนินคดีและเข้าสู่กระบวนการรักษา จากนโยบายในระดับต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น อาจส่งผลให้นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสมีพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภร ชินะเกตุ (2553) พบว่า พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี อยู่ระดับมาก และการศึกษาในนักศึกษาการศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ (พรภักดิ์ พานพิศ, 2552) และในนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (เจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีธรรสาร, 2555) พบว่า มีพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา (ชงชัย กุรวีริยะ, 2551) และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุบาลวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว (พัชรภรณ์ ด่านประทุม, 2556) ก็มีพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติดอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

2. ปัจจัยที่ร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นตัวแปรที่ทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดได้มากที่สุด ($\beta = .249, p < .01$) สามารถอธิบายได้ว่า สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นความผูกพัน ความใกล้ชิดคุ้นเคยกัน มีความห่วงใย รักใคร่ปรองดองกันระหว่างบุคคลในครอบครัว สมาชิกในครอบครัว และเครือญาติ หรือบุคคลอื่น ๆ ที่อาศัยร่วมอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ร่วมกัน มีการสนทนาพูดคุย ปรีกษาหารือกัน มีการแสดงออกซึ่งความรัก เอื้ออาทรต่อกันทั้งทางกาย วาจา และใจ และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสม จนเกิดเป็นความรัก ความอบอุ่นขึ้นในครอบครัว (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2554) เมื่อเกิดปัญหาขึ้นกับวัยรุ่นรวมถึงปัญหายาเสพติด วัยรุ่นมีแนวโน้มจะมาปรึกษาสมาชิกในครอบครัว หากทางออกร่วมกัน การมีสัมพันธภาพในครอบครัว จึงเป็นเกราะป้องกันการใช้สารเสพติดด้วย จนเกิดเป็นพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการใช้สารเสพติด จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนสัมพันธภาพในครอบครัวในภาพรวมเฉลี่ย 50.12 ($SD = 7.99$) จัดว่ามีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 67.7 และบิดามารดาอยู่ร่วมกัน ร้อยละ 73.8 ซึ่งสะท้อนว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวที่ค่อนข้างพร้อม

สัมพันธภาพในครอบครัว เป็นสิ่งส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ที่ดีต่อตนเอง มีความรู้สึกรอบอุ่น มีทัศนคติที่ดีต่อชีวิตและเป้าหมายในอนาคต สัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีจึงเป็นปัจจัยที่สนับสนุนสำคัญเป็นเกราะป้องกันไม่ให้มีพฤติกรรมเสี่ยง (Arnett, 2010) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมของ Bronfenbrenner (2005) กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมของบุคคลนั้นเกิดจากอิทธิพลภายใน และอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวของบุคคลด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของพรภักดิ์ พานพิศ (2552) พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติดในนักศึกษาการศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และการศึกษาของ Mohd and Kliever (2015) พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นปัจจัยปกป้องที่ทำให้วัยรุ่นในประเทศมาเลเซีย ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด นอกจากนี้ยังพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีสามารถลดความเสี่ยงในการใช้สารเสพติดในชาวพื้นเมืองเม็กซิกันและวัยรุ่นผิวขาวได้ (Kopak, Chen, Haas, & Gillmore, 2012) และการศึกษาของ Yu and Stiffman (2010) พบว่า สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวทำให้การใช้สารเสพติดลดลงในกลุ่มวัยรุ่นอเมริกัน นอกจากนี้ยังพบการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพของ Dallas et al. (2011) พบว่า การตระหนักถึงความรักจากครอบครัวของวัยรุ่นชายไทย ทำให้วัยรุ่นที่ใช้สารเสพติด พยายามหาวิธีการไม่กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

2.2 อ้อมโนทัศน์ เป็นตัวแปรลำดับที่สองที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดได้ ($\beta = .240, p < .01$) จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนอ้อมโนทัศน์เฉลี่ยค่อนข้างสูงเท่ากับ 56.62 ($SD = 8.37$) สามารถอธิบายได้ว่า อ้อมโนทัศน์ซึ่งเป็นประสบการณ์เฉพาะตนของบุคคลหนึ่งบุคคลใดผสมปะปนเข้าเป็นตัวตนของบุคคลนั้นเป็นการรับรู้ถึงบุคลิกลักษณะ ความสามารถ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านที่ดีและไม่ดี ที่บุคคลนั้น ๆ มีต่อตนเอง (Rogers, 1951 อ้างถึงใน วราภรณ์ อะทะวงษา, 2554) จะเป็นตัวกำหนดการแสดงออกของบุคคล คนที่มีอ้อมโนทัศน์ในทางบวกจะทำให้ประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับของสังคม ใช้กลไกการป้องกันตนเองน้อย สามารถปรับตัวได้ดีและจะมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น รวมถึงมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองมากกว่าบุคคลที่มีอ้อมโนทัศน์ทางลบ (McCandless, 1967 อ้างถึงใน วราภรณ์ อะทะวงษา, 2554) โดยอ้อมโนทัศน์นั้น สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามวุฒิภาวะ และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556) อ้อมโนทัศน์ที่ดีต่อตนเองของวัยรุ่นนั้นจะส่งผลต่อการวางแผนเป้าหมายของชีวิต และการเห็นคุณค่าชีวิตของตนเอง เป็นเสมือนเกราะป้องกันให้มีวิจารณญาณในการใช้ชีวิต เพื่อไม่ให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ หรือสิ่งที่จะทำให้อ้อมโนทัศน์ของตนเองด้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมของ Bronfenbrenner (2005) กล่าวว่า อิทธิพลภายในของบุคคล เช่น ความเชื่อ ทศนคติ มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล สอดคล้องกับผลการศึกษาย่างเคียงของ วันเพ็ญ อำนางจิตกร (2552) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับอ้อมโนทัศน์ ความวิตกกังวลทางสังคม และความตั้งใจในการเลิกยาของผู้ติดยาเสพติด ในศูนย์บำบัดรักษาเสพติด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อ้อมโนทัศน์นั้นเป็นปัจจัยสำคัญต่อความตั้งใจในการเลิกใช้สารเสพติด และสอดคล้องกับผลการศึกษาย่างเคียงของ ศศิวิมล เกลียวทอง (2556) ซึ่งทำการศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า อ้อมโนทัศน์ส่งผลทางบวกต่อทักษะชีวิต รวมถึงพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 สัมพันธภาพกับเพื่อน เป็นตัวแปรลำดับที่สาม ที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดได้ ($\beta = .196, p < .01$) จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนสัมพันธภาพกับเพื่อนเฉลี่ยค่อนข้างสูงเท่ากับ 55.29 ($SD = 9.33$) สามารถอธิบายได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีสังคมภายนอก เรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นอย่างมากก็คือ เพื่อน การมีสัมพันธภาพกับเพื่อนเป็นการรับรู้ความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มเพื่อนและชักชวนกันไปทำกิจกรรมที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง (พรพรรณ มากบุญ, 2555) ซึ่งมีความสำคัญมาก เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่คบหา และให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครอบครัว ทำให้มีโอกาสเข้าหายาเสพติดได้ง่ายหากคบเพื่อนไม่ดี หากมีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ดี ก็จะชักชวนกันใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุกร ชินะเกตุ

(2553) พบว่า การคบเพื่อนมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดในนักเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี และการศึกษาของ สายสุดา สุขแสง และคณะ (2559) พบว่า การมีสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนที่ดีสามารถลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดสงขลา นอกจากนี้ยังพบผลการศึกษาข้างเคียงของ อรวรรณ เจาะประ โคน (2551) พบว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ที่มีสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนที่ดีจะมีทักษะชีวิตในการแก้ปัญหาในทางที่ดี รวมถึงปัญหาเสพติดด้วย

2.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวแปรลำดับที่สี่ ที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริมได้ ($\beta = .185, p < .01$) โดยจากการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริม นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริมสูงด้วย จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยในภาพรวมเฉลี่ย 2.92 ($SD = .51$) จัดว่าเป็นผลการเรียนที่ดี ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวชี้วัดถึงสติปัญญา ความรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของบุคคลนั้น (อังคณา เพชรภาพ, 2551) ตลอดจนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล (Flay & Petraitis, 1994 อ้างถึงใน พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, 2552) อธิบายได้ว่าการที่นักเรียนมีผลการสัมฤทธิ์ทางเรียนที่ดีย่อมส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ถึงอันตรายและผลเสียของสารเสพติดแล้วหาวิธีการป้องกันตนเองไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมของ Bronfenbrenner (2005) ซึ่งกล่าวถึงอิทธิพลภายในตัวบุคคล (ความสามารถในการเรียน) มีผลต่อพฤติกรรม สอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภร ชินะเกตุ (2553) พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดีจะมีความรู้ ความเข้าใจถึงโทษภัยยาเสพติดมากกว่าเด็กนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดจะยับยั้งชั่งใจได้มากกว่า และการศึกษาของ อมรรัตน์ พรสมบุญศิริ และคณะ (2556) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (ขยายโอกาส) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ที่มีผลการเรียนดีจะมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ และสอดคล้องกับผลการศึกษาข้างเคียงของ ณัฐจาพร พิชัยณรงค์, วิศิษฐ์ ฉวีพจน์กำจร และสุณีรัตน์ ชัยยืน (2553) พบว่า นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีโอกาสเป็นผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับสูงกว่านักศึกษาชายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงถึง 2.22 เท่า

3. ปัจจัยที่ไม่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริมในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสดังนี้

3.1 เจตคติต่อการใช้อาหารเสริมไม่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสริมในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส กล่าวคือ เจตคติต่อการใช้อาหารเสริมเป็นปัจจัยภายใน

บุคคลที่มีความสำคัญ และมีผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรม แต่เจตคติก็มีการเปลี่ยนแปลงได้ตามปัจจัยสิ่งแวดล้อมรอบตัวบุคคลได้เช่นกัน เช่น จากการได้รับความรู้ โทษภัยของยาเสพติดจากการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการเฝ้าระวังติดตามดูแลของผู้ปกครอง ตลอดจนการให้คำปรึกษาในเรื่องของยาเสพติด และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมนี้จะส่งผลต่อความคิด ความเชื่อ และเจตคติแต่ต้องใช้ระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลง (นวลศิริ เปาโรหิต, 2545) จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้มีเจตคติต่อการใช้สารเสพติดค่อนข้างน้อย ดังนั้น เจตคติจึงอาจไม่สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสพติดได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เปรมฤดี หงส์สิทธิ (2560) ที่พบว่า ทักษะคิดไม่สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันการติดสารเสพติดในนักเรียนชายโรงเรียนขยายโอกาส เขตอำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด และการศึกษาของ ทิพวรรณ ขาวใส (2548) ที่พบว่า ทักษะคิดไม่สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่1-3 ได้

3.2 การมองโลกในแง่ดี ผลการศึกษาพบว่า การมองโลกในแง่ดีไม่สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสพติดของกลุ่มตัวอย่างได้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า การมองโลกในแง่ดีเป็นสิ่งที่พัฒนามาตั้งแต่วัยต้นของชีวิต จากประสบการณ์ของเด็กทารกที่เรียนรู้สัมผัสความอบอุ่น ความไว้วางใจ และสายใยผูกพันจากพ่อแม่ สอดคล้องกับการศึกษาของ Heinonen (2006) พบว่า เด็กที่เกิดในครอบครัวที่มีฐานะไม่ดีต้องเผชิญกับความเครียด สภาพวะของชีวิตที่ยากลำบาก และความกดดันต่าง ๆ มีผลทำให้การมองโลกในแง่ดีน้อยกว่าเด็กที่ที่พร้อมกว่าที่สำคัญ คือ สิ่งนี้จะติดตัวเด็กไปตลอดชีวิต นอกจากนี้พบการศึกษาที่สอบถามเด็กวัยรุ่นระดับมหาวิทยาลัยที่มีคะแนนการมองโลกในแง่ดีสูง ๆ พบว่า เด็กมักเชื่อมั่นในพลังที่เหนือว่า เชื่อมั่นในสิ่งต่าง ๆ ในโลกใบนี้ การมีชีวิตที่มีเกียรติ มีคุณประโยชน์ มีความหวัง ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีรากฐานมาจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่ สถาบันการศึกษาและครู มีบทบาทในการบ่มเพาะมุมมองทางบวกในการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ Scheier and Carver (1994) กล่าวไว้ว่า การมองโลกในแง่ดีเป็นลักษณะที่เป็นองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ ความคาดหวังเชิงบวก ความหวัง และความเชื่อมั่นในสมรรถนะแห่งตนซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวต้องอาศัยเวลาและกระบวนการหล่อหลอม กล่อมเกลา ปรับมุมมอง แต่วัยรุ่นเป็นวัยที่ยังต้องการเรียนรู้ตลอดเวลา ดังเล สงสัย และไวต่อการรับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การมองโลกในแง่ดีจึงยังไม่เข้มแข็งพอที่จะทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสพติดได้

3.3 สัมพันธภาพกับครู ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพกับครูไม่สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสพติดของกลุ่มตัวอย่างได้ สามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นให้ความสำคัญกับเพื่อนมากที่สุด ในสถานศึกษา ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการปรึกษาเพื่อนในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งเรื่องส่วนตัวมากกว่าที่จะปรึกษาครู จึงทำให้สัมพันธภาพกับครูไม่สามารถร่วมทำงานพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสพติดได้ สอดคล้องกับ

การศึกษาของ อัญชลี เหมชะญาติ (2553) พบว่า ความผูกพันกับสถานศึกษา ความผูกพันกับครูอาจารย์ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อเสนอแนะ

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. พยาบาลและบุคลากรด้านสุขภาพ สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัว อัดมโนทัศน์ สัมพันธภาพกับเพื่อน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยที่พบว่า สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสพติดในนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรม การเรียนการสอนหรือ โครงการต่อการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัว การเพิ่มอัดมโนทัศน์ในตนเอง การสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน ในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ให้เท่าทันยาเสพติด เพื่อให้ นักเรียนมีพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสพติด

2. พยาบาลที่ปฏิบัติงานในชุมชน ควรนำผลการวิจัยที่ได้นำเสนอต่อหน่วยงาน เพื่อกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับการดูแล และพัฒนาวัยรุ่นในชุมชน และหาแนวทางร่วมกัน เพื่อนำมาดำเนินการส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสพติดในวัยรุ่น โดยเฉพาะการส่งเสริมปัจจัยปกป้องต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นในเรื่องของสัมพันธภาพในครอบครัว อัดมโนทัศน์ สัมพันธภาพกับเพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยความร่วมมือกันทุกภาคส่วน ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

การทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยปกป้อง (Protective factor) อื่น ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสพติด เช่น เพศ การบริโภคสื่อ ทักษะชีวิต การสนับสนุนทางสังคม ทักษะการปฏิเสธ เป็นต้น เพื่อให้ครอบคลุมปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสพติด ในนักเรียนขยายโอกาส รวมทั้งมีการศึกษาให้ครอบคลุมในนักเรียนทุกกลุ่มอายุ ทุกพื้นที่ที่บริบทแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งอาจมีปัจจัยที่แตกต่างจากการศึกษาครั้งนี้

2. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงความคิดและมุมมองของนักเรียนในเรื่องพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสพติด เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในประเด็นเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว อัดมโนทัศน์ สัมพันธภาพกับเพื่อน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะทำให้ได้ประเด็นของปัญหาชัดเจนขึ้น เพื่อนำไปสร้างแนวทางการสร้าง โปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการใช้อาหารเสพติด

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2559). *สรุปสถิติประจำปี 2558*. เข้าถึงได้จาก <http://www.nccd.go.th/>
- กระทรวงสาธารณสุข. (2539, 23 กรกฎาคม). *เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522*. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539).
- กระทรวงสาธารณสุข. (2553). *คู่มือผู้ปฏิบัติงานการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดแบบผู้ป่วยนอก*. ปทุมธานี: สถาบันธัญญารักษ์.
- กิติญา สุขประเสริฐ. (2553). *อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จรรยา เศรษฐพงศ์. (2550). พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 3(3), 51-63.
- จิราพร ชมพิกุล, ปราณีย์ สุทธิสุขนธ์, เกรียงศักดิ์ ชื้อเอี่ยม และคุณณี คำมี. (2552). *สัมพันธภาพในครอบครัวไทย*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จุฬาลักษณ์ บาร์มี. (2551). *สถิติเพื่อการวิจัยทางสุขภาพและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS*. ชลบุรี: ศรีศิลป์การพิมพ์.
- เจริญ แจกพิมาย และปนัดดา ศรีชนสาร. (2555). พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. *วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 5(1), 1-9
- เจษฎา งอยจันทร์ศรี. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานและประสิทธิผลการจัดกิจกรรมสร้างเสริมภูมิคุ้มกันสารเสพติดโดยใช้องค์ประกอบทักษะชีวิตให้นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสกลนคร พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เฉลิมศรี ราชนาจันทร์ และศรีวรรณ มีคุณ. (2553). *ปรากฏการณ์ชีวิตของเยาวชนผู้เสพยาบ้า*. *วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม*, 6(1), 81-94.

- ชัยวัฒน์ วงศ์อาษา. (2541). *ปัจจัยบ่งชี้สาเหตุการใช้และการติดสารระเหยของเด็กและเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดยโสธร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด.
- ณัฐจาพร พิชัยณรงค์, วิศิษฐ์ ฉวีพจน์กำจร และสุณิรัตน์ ยั่งยืน. (2553). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ ระดับอันตรายจากการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 15(8), 698-707.
- ณิชากัทธ ปุณมิจิ. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นเมืองพัทยา. *วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาล เวชปฏิบัติชุมชน, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- เดชา ศิริเจริญ. (2552). เด็กกับอิทธิพลของครอบครัว. *วารสารวิชาการนิติศาสตร์*, 2(3), 51-54.
- โคมธราดล อนันตสาน. (2555). *ความคิดเห็นของข้าราชการครูกับบน โยบายแนวทางป้องกันการ ติดยาเสพติดตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา เพชรพิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์*. เข้าถึงได้จาก <http://miscenter.pcru.ac.th>
- ทิพวรรณ ขาวใส. (2548). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 โรงเรียนสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรีเขต 1 และ 2*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธงชัย กุรวิริยะ. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนช่วง ชั้นที่ 3-4 อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาสุขภาพชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ธวัชชัย ปิ่นเครือ และสุภาพิษฐ์ มิขันหมาก. (2550). *การศึกษาผลกระทบของการใช้สารเสพติด ต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมในสถานพินิจละคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคเหนือ*. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขศึกษา, คณะสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ: บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธิดา จูติพานิชยางกูร. (2550). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางอารมณ์ และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- นพมาศ รมเกตุ. (2551). การรับรู้ถึงผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 19(2), 86-100.
- นวลศิริ เปาโรหิต. (2545). *จิตวิทยาสังคมเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- ประธาน รัชตจำรุณ. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจกับการคิดสารแอมเฟตามีนของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. *จุฬาลงกรณ์เวชสาร*, 47(9), 527-541
- ปริศนา รลสีดา. (2552). ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ส่งผลต่อการเสพติดของผู้เสพเมทแอมเฟตามีนในระบบบำบัดในจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดยโสธร. *วารสารจดหมายเหตุทางการแพทย์ แพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 93(3), 51-55.
- เปรมฤดี หงส์สิทธิ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดสารเสพติดของนักเรียนชาย โรงเรียนขยายโอกาส, วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรพรรณ มากบุญ. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 2 จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรภัค พานพิศ. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติดของนักศึกษาการศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พัชราภรณ์ ด่านประชุม. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนในมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุบาลวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน, วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์. (2552). ความเชื่อ แบบแผนการดื่มและปัจจัยทำนายการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทยในเขตภาคตะวันออก. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ภาสกร ญาณสุธีร์. (2553). *รวมกฎหมายยาเสพติดให้โทษ*. กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ.

- มัทนา ขอนดอก. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะแรกของนักเรียนชาย มัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอป่าเปี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา*, 7(1), 19-32.
- รอชิตี ศรีรัตน์, อัญชลี เจาะแฉะ, ธัญญภรณ์ อุปมัรัตน์ และสุดาพันธ์ จุลเอียด. (2554). *ประสิทธิภาพการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดระบบสมัครใจ และระบบบังคับบำบัดรักษาในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดปัตตานี*. ปัตตานี: กระทรวงสาธารณสุข.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วารภรณ์ อะทะวงษา. (2554). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วราวุธ หิรัญศิริ. (2548). *การเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของเยาวชนชายที่กระทำความผิดในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็ก และเยาวชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. เข้าถึงได้จาก <https://www.researchgate.net>
- วันเพ็ญ อานาจกิติกร. (2552). ปัจจัยทางจิตสังคมและความตั้งใจเลิกยาเสพติดในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดเชียงใหม่. *วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ*, 3(2), 31-41.
- วัลลภา กุณพิยะ. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดชัยนาท. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 8(1), 11-26.
- ศรีบงอร สุวรรณพานิช. (2553). พฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันการใช้สารเสพติดของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตภาคใต้. *วารสารวิชาการสถาบันการพลศึกษา*, 2(2), 67-77.
- ศรีเรื่อน แก้วกั้งวาล. (2553). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย วัยรุ่น-วัยสูงอายุ เล่ม 2*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศศิวิมล เกลียวทอง. (2556). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริพร พรหมสุภา. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- ศุภชัย ตู้กลาง. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสมุทร. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 57(3), 284-294.
- ศุภกร ชินะเกตุ. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จังหวัดอุบลราชธานี. (2559). *สรุปสถิติประจำปี*. เข้าถึงได้จาก <http://www.ubondopa.com>
- สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2559). *สรุปสถิติประจำปี พ.ศ. 2559*. เข้าถึงได้จาก <http://www.djop.go.th/location/office>
- สถาบันธัญญารักษ์. (2559). *สรุปสถิติประจำปี พ.ศ. 2559*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thanyarak.go.th>
- สมชาย ชาญชนกุล. (2553). วัยรุ่นกับยาเสพติด. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 12(3), 167-173.
- สมพล วันตะเมธ. (2551). การศึกษาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยตามแนวศึกษานิเวศวิทยาเชิงสังคม. วิทยานิพนธ์สาทรานสุขศาสตร์, สาขาวิชาประชากรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายสุดา สุขแสง, เจตน์ศุภยกุล, สังข์พันธ์ และรัชดา ธรรมเจริญ. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสงขลา. เข้าถึงได้จาก <http://www.hu.ac.th>
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2554). *หลักสูตรคู่มือค่ายครอบครัว*. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2553). *แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด.
- สุทธิพงษ์ แคนแก้ว. (2551). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของผู้เข้ารับการรักษาบำบัดยาเสพติดในศูนย์บำบัดยาเสพติด จังหวัดขอนแก่น. เข้าถึงได้จาก <http://www.tmh.go.th>
- สุมาลินี มธุรพจน์พงศ์. (2555). ความหวังการมองโลกในแง่ดีและความสามารถในการฟื้นคืนใจ: ตัวแปรทำนายผลงานความพึงพอใจในงาน ความสุขในการทำงานและความผูกพันกับองค์กร. *วารสารวิจัยทางการพยาบาล*, 5(3), 306-318.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 11)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อมรรัตน์ พรสมบุญศิริ, ปราโมทย์ มลกล้า และรัชณี ครอบระวะ. (2556). การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (ขยายโอกาส) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ*, 29(2), 1-9.
- อรรรรณ เจาะประโคน. (2551). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สำนักเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. *วารสารวิทยบริการ*, 24(4), 114-125.
- อังคณา เพชรภาพ. (2551). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาหญิงในจังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพและพฤติกรรมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัญชลี เหมชะญาติ. (2553). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงระดับอุดมศึกษา จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Affleck, G., Tennen, H., & Apter, A. (2001). Optimism, Pessimism, and Daily Life with Chronic Illness. In E. C. Chang (Ed.) *optimism & Pessimism Implications for Theory, Research, and Practice*. pp. 147-164.
- Arnett, J. J. (2010). *Adolescence and emerging adulthood: A cultural approach* (4th ed.) Boston: Prentice-Hall.
- Berk., L. E. (2000). *Child development* (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Bester, S., & Du, P. A. (2010). Exploring a secondary school educator's experiences of school violence: a case study. *South African Journal of Education*, 30(2), 203-229.
- Bronfenbrenner, U. (2005). The bioecological theory of human development. *International encyclopedia of education*. Retrieved from <https://www.uncg.edu/hdf/facultystaff/Tudge/Bronfenbrenner.pdf>
- Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (2006). The bioecological model of human development. In W. Damon, & R. M. Lerner (Eds.), *Handbook of child psychology, vol. 1: The theoretical models of human development* (6th ed., pp. 793-828). New York: John Wiley.
- Ciairano, S., Molinengo, G., Bonino, S., Miceli, R., & Schuur, W. (2009). Age of initiation with different substances and relationships with resources and vulnerabilities: A cross-national study. *European Journal of Developmental Psychology*, 6(6), 666-684.

- Dallas, J. C., Puapan, S., Sakulkoo, S., & Smith, B. L. (2011). Male Thai adolescents' transition from drug dependence to being drug free. *Pacific Rim International Journal of Nursing Research*, 15(4), 1-12.
- Fitts, N. H. (1965). *Manual for tennessee self-concept scale*. Nashville: Counselor Recording and Test.
- Flay, B. R. & Petraitis, J. (1994). The theory of triadic influence: A new theory of health behavior with implications for preventive interventions. *Advances in Medical Sociology*, 4, 19-44.
- Golden, J. W. (1984). The *Caenorhabditis elegans* dauer larva: developmental effects of pheromone, food, and temperature. *Developmental biology*, 102(2), 368-378.
- Harju, B., & Bolen, L. (1998). The effects of optimism on coping and perceiver quality of life of college student. *Journal of Social Behavior and Personality*, 13(2), 185-200.
- Harkonen, U. (2007). The bronfenbrenner ecological systems theory of human development. *In Scientific articles of V international conference: Person color nature music* (pp. 1-19). Poland: Daugavpils University, Saule.
- Heinonen, K. (2006). Socioeconomic status in childhood and adulthood: Associations with dispositional optimism and pessimism over a 21-year follow-up. *Journal of Personality*, 74(4), 1111-1126.
- Janzen, J. F. (1993). An experimental analysis of natural selection on body size of hatchling turtles. *Ecological Society of America*, 72(2), 332-341.
- Koisumi, R. (1999). The development of optimism and perceived attainment from elementary school to junior high school. *Japanese Psychology Association*, 41(4), 209-217.
- Kopak, A. M., Chen, A. C., Haas, S. A., & Gillmore, M. R. (2012). The importance of family factor to protect against substance use related problem among Mexican heritage and White youth. *Drug and Alcohol Dependence*, 124, 34-41.
- Majer, J. M., Jason, L. A., & Olson, B. D. (2004). Optimism, abstinence self-efficacy, and self-mastery: A comparative analysis of cognitive resources. *Assessment*, 11(1), 57-63.
- Marcoux, B. C. & Shope, J. T. (1997). Application of the theory of planned behavior to adolescent use misuse of alcohol. *Health Education Research Theory & Practice*, 12(3), 323-331.

- Mashau, S., Steyn, E., Van, J., & Wolhuter, C. (2008). Support services perceived necessary for learner relationships by Limpopo educators. *South African Journal of Education*, 28(3), 415-430.
- McCandless, B. R. (1970). *Children and Adolescent: In Behavior and Development*. New York: Winston.
- Mohd, M. R., & Kliewer, W. (2015). Risk and protective factors for recreational and hard drug use among Malaysian adolescents and young adults. *Department of Psychology*, 25, 149-156.
- Munro, B. H. (1997). *Statistical methods for health care research* (3rd ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Rawana, J. S., & Ames, M. E. (2012). Protective predictors of alcohol use trajectories among Canadian aboriginal youth. *Journal of Youth and Adolescence*, 41(2), 229-243.
- Rogers, C. R. (1951). *Client-centered therapy: Its current practice implications and theory*. New York: Houghton Mifflin.
- Scheier, M. F. & Carver, C. S. (1994). Effects of optimism on psychological and physical wellbeing: Theoretical overview and empirical update. *Cognitive Therapy and Research*, 16, 201-228.
- Seligman, M. E. P. (1998). *Learned optimism* (2nd ed.) New York: Pocket Books.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. (5th ed.). Massachusetts: Pearson Education Limited.
- United Nations Office On Drug and Crime [UNODC]. (2004). Conducting effective substance abuse prevention work among the youth in South Africa. Retrieved from http://www.unodc.org/pdf/southafrica/south_africa_guidelines_abuse_prevention.pdf
- United Nations Office On Drug and Crime [UNODC]. (2016). *World drug report 2016*. New York: United Nation.
- Van, S. I., & Wissing, M. P. (2010). Psychosocial well-being in group of South African adolescents. *Journal of Psychology in African*, 20(1), 53-60.
- Wolman, B. B. (1973). *Concerning psychology and the philosophy of science*. New York: Prentice Hall.
- World Health Organization [WHO]. (2015). *Definition of substance abuse*. Retrived from <http://www.who.int.sunstance-abuse/page/about.html>

Yu, M., & Stiffman, A. R. (2010). Positive family relationships and religious affiliation as mediators between negative environment and illicit drug symptoms in American Indian adolescents. *Addictive Behaviors, 35*, 694-699

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมป้องกัน
การใช้สารเสพติดของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมป้องกันการใช้อินเทอร์เน็ตของ
กลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมและรายข้อ ($n = 130$)

ข้อความ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
นักเรียนมีความระมัดระวังบุคคลแปลกหน้าที่ให้สิ่งของ เพื่อจูงใจให้ใช้อินเทอร์เน็ต	3.92	1.42	มาก
นักเรียนมีการป้องกันตนเองด้วยการปฏิเสธการทดลองเสพ สารเสพติดทุกชนิด	3.95	1.29	มาก
นักเรียนจะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้อินเทอร์เน็ต เช่น เที่ยวกลางคืนหรือมั่วสุมในแหล่งขาดผู้ดูแล	3.75	1.35	มาก
นักเรียนต้องการมีวินัยในตนเองเป็นหลักในการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อห่างไกลสารเสพติด	3.98	1.23	มาก
นักเรียนรักษาสุขภาพด้วยการออกกำลังกายรับประทานอาหาร อย่างเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย	3.89	1.17	มาก
นักเรียนมีความเครียดที่เกิดจากการเรียน เพื่อน ความรัก หรือครอบครัวจะใช้วิธีการอื่นเพื่อผ่อนคลายโดยไม่อาศัยสารเสพติด	3.61	1.40	มาก
นักเรียนจะหลีกเลี่ยงการดื่มสุราของมีนเมาเพราะเป็นช่องทาง ให้มีการเสพยาเสพติดได้ง่าย	3.55	1.31	มาก
หากนักเรียนมีเวลาว่างจากการเรียนชอบที่จะทำงานอดิเรก เช่น ชมภาพยนตร์ เล่นกีฬา ฯลฯ มากกว่าที่จะจับกลุ่มสังสรรค์	3.65	1.22	มาก
นักเรียนจะปฏิเสธทันทีเสมอเมื่อเพื่อนนำสารเสพติดมา และชวนให้ เสพยาเสพติด	3.72	1.56	มาก
นักเรียนเคยผิดหวังและเครียดที่เพื่อนไม่เข้าใจตนเองแต่ก็ทำได้ โดยไม่ใช้อินเทอร์เน็ต	3.58	1.43	มาก
นักเรียนจะหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่เสพยาเสพติดหรือเกี่ยวข้องกับ สารเสพติด	3.65	1.38	มาก
นักเรียนจะชักชวนเพื่อนสนิทที่ติดสารเสพติดให้เลิกเสพยา	3.39	1.35	ปานกลาง
นักเรียนให้กำลังใจเพื่อนในการต่อสู้เพื่อเลิกสารเสพติด	3.69	1.31	มาก
ประสบการณ์ของนักเรียน พบว่า เพื่อนที่ติดสารเสพติดแล้ว ส่วนมากจะหมดอนาคตทางการศึกษา	3.82	1.24	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อความ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
นักเรียนเป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็ง ไม่เสพสารเสพติด แม้บางครั้งจะถูกเพื่อนล้อชวนหรือข่มขู่ก็ตาม	3.88	1.25	มาก
พ่อแม่ของนักเรียนได้คัดค้านบ่อยครั้งเรื่องห้ามเข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือเสพสารเสพติด	4.12	1.19	มาก
ญาติ พี่น้องของนักเรียนจะเสียใจ และรับไม่ได้หากพบว่า นักเรียนเสพสารเสพติด	3.79	1.40	มาก
หากมีเวลาว่างนักเรียนจะช่วยเหลือภาระงานของครอบครัวมากกว่าการออกไปเที่ยวนอกบ้าน	3.78	1.16	มาก
นักเรียนเคยรู้สึกเครียด น้อยใจที่ครอบครัวไม่เข้าใจตนเองแต่ก็ยังไม่เคยใช้สารเสพติด	3.62	1.33	มาก
นักเรียนไม่สามารถเสพสารเสพติดได้เนื่องจากขัดต่อคำสอนทางศาสนาที่ตนนับถือ	3.40	1.32	ปานกลาง
นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่ไม่เสพสารเสพติด เนื่องจากกลัวความเสื่อมเสียจะเกิดกับวงศ์ตระกูล	3.81	1.28	มาก
นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือเสพสารเสพติด	3.83	1.31	มาก
นักเรียนไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดเพราะกลัวชื่อเสียงของโรงเรียน	3.92	1.31	มาก
นักเรียนไม่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดเพราะโรงเรียนมีระเบียบลงโทษขั้นร้ายแรง	3.62	1.33	มาก
นักเรียนกลัวว่าหากเสพสารเสพติดและถูกเจ้าหน้าที่ตรวจจับได้จะทำให้เสียอนาคตทางการศึกษา	3.95	1.33	มาก
นักเรียนมีความรู้เรื่องพิษภัยของสารเสพติดเป็นอย่างดี จึงไม่เกี่ยวข้องกับหรือเสพสารเสพติดทุกชนิด	3.85	1.29	มาก
นักเรียนเห็นว่าภายในโรงเรียนมีการจัดโครงการรณรงค์เตือนภัยของสารเสพติดให้กับนักเรียน	3.82	1.27	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อความ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
นักเรียนได้รับทราบว่สังคมมีปัญหามากจากสารเสพติด	3.90	1.25	มาก
จึงไม่ต้องการเป็นปัญหาต่อสังคมเพิ่มอีกด้วยการไม่เสพสารเสพติด			
นักเรียนสามารถดำรงตนเองด้วยการไม่เสพสารเสพติด	3.97	1.22	มาก
ถึงแม้สถานที่พักอาศัยจะมีการระบาดของสารเสพติดก็ตาม			
นักเรียนรู้สึกดีเมื่อเห็นว่ามีหน่วยงานของรัฐเข้าไปรณรงค์	3.98	1.22	มาก
ประชาสัมพันธ์หรือตรวจจับสารเสพติดในทุกพื้นที่			
โดยรวม	3.77	.85	มาก

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส

คำชี้แจง:

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอป่าปูลุง จังหวัดอุบลราชธานี

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 9 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อการใช้สารเสพติด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับครู

ส่วนที่ 6 เป็นแบบวัดมองโลกในแง่ดี

ส่วนที่ 7 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์

ส่วนที่ 8 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด

ข้อมูลที่รวบรวมได้ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์และเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น คำตอบของนักเรียนจะเป็นความลับและผู้ตอบจะไม่ได้ได้รับความกระแบริษัณใด ๆ ทั้งสิ้นจากตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากนักเรียนช่วยตอบแบบสอบถามและแบบวัดตามความเป็นจริงหรือความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนให้ครบทุกข้อและขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายสรวิษญ์ เหล่าครุณ)

นิสิตปริญญาโท สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ 2 เจตคติต่อการใช้สารเสพติด

คำชี้แจง: แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการทราบระดับเจตคติเกี่ยวกับสารเสพติด

กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียด พิจารณาว่า ท่านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับใดจาก 5 ระดับ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว โดยมีระดับดังนี้

ที่	เจตคติต่อการใช้สารเสพติด	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		เห็นด้วยมากที่สุด 5	เห็นด้วยมาก 4	เห็นด้วยปานกลาง 3	เห็นด้วยน้อย 2	ไม่เห็นด้วย 1	
1	การเสพยาเสพติด ทำให้นักเรียน อ่อนคลาย หายเครียด หายกลัว						
2	การเสพยาเสพติด ทำให้นักเรียน มีความมั่นใจมากขึ้น						
3	การเสพยาเสพติด ทำให้นักเรียนรู้สึก เคลิบเคลิ้ม มีความสุข สนุกสนาน						
...						
...						
...						

ที่	เจตคติต่อการใช้ สารเสพติด	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	ไม่เห็น ด้วย	
		5	4	3	2	1	
...						
...						
...						
...						
...						
...						
17	นักเรียนต้องการ ที่จะเสพยาเสพติด...						

ส่วนที่ 3 ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว

คำชี้แจง: แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการทราบความสัมพันธ์ในครอบครัว

กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียด พิจารณาว่าท่านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับใดจาก 5 ระดับ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว โดยมีดังนี้

5 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติต่อครอบครัวหรือมีสัมพันธ์กับครอบครัวอยู่ในระดับ
น้อยที่สุด

4 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติต่อครอบครัวหรือมีสัมพันธ์กับครอบครัวอยู่ในระดับ
น้อย

3 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติต่อครอบครัวหรือมีสัมพันธ์กับครอบครัวอยู่ในระดับ
เป็นบางครั้ง

2 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติต่อครอบครัวหรือมีสัมพันธ์กับครอบครัวอยู่ในระดับ
นาน ๆ ครั้ง

1 หมายถึง นักเรียนไม่มีการปฏิบัติต่อครอบครัวหรือไม่มีสัมพันธ์กับครอบครัวเลย

ที่	ข้อความ	บ่อย ที่สุด	บ่อย	เป็น บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่ ปฏิบัติ เลย	สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	การดูแลเอาใจใส่ต่อญาติผู้ใหญ่ ในครอบครัว						
2	สมาชิกในครอบครัวไม่พุดจา รุนแรงกับนักเรียน						
....						
....						
....						
....						
....						
....						
....						
....						
14	เมื่อมีเรื่องขัดแย้งในครอบครัว ทุกคนต่างพยายามทำให้ เหตุการณ์ผ่านไปด้วยดี						

ส่วนที่ 4 สัมพันธภาพกับเพื่อน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าข้อความในแต่ละข้อตรงกับนักเรียนมากน้อยในระดับใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงช่องเดียว โดยมีดังนี้

ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด 5	ค่อนข้าง จริง 4	ปาน กลาง 3	ไม่ค่อย จริง 2	ไม่จริง มากที่สุด 1	สำหรับ ผู้วิจัย
1	นักเรียนมีเพื่อนที่สามารถปรึกษาปัญหาได้ทุกเรื่องครบครัน						
2	นักเรียนมีเพื่อนสนิทมากกว่า 1 คน						
3	นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อนอย่างสนิทสนม						
...						
...						
...						
8	เพื่อนให้ความไว้วางใจนักเรียน						
9	เพื่อนยอมรับฟังปัญหาของนักเรียนเสมอ						
...						
...						

ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด 5	ค่อนข้าง จริง 4	ปาน กลาง 3	ไม่ค่อย จริง 2	ไม่จริง มากที่สุด 1	สำหรับ ผู้วิจัย
12	เพื่อนยอมรับฟัง ความคิดเห็นของนักเรียน						
...						
14	เพื่อน ๆ ให้การยอมรับ ในตัวนักเรียน						
15	เพื่อนมักจะคอยแนะนำสิ่งที่ นักเรียนกำลังทำอยู่ว่า ดีหรือไม่อย่างไร						

ส่วนที่ 5 สัมพันธภาพกับครู

คำชี้แจง: ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าข้อความในแต่ละข้อตรงกับนักเรียนมากน้อยในระดับใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงช่องเดียว โดยมีดังนี้

ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด 5	ค่อนข้าง จริง 4	ปาน กลาง 3	ไม่ค่อย จริง 2	ไม่จริง มากที่สุด 1	สำหรับ ผู้วิจัย
1	ครูจะยอมรับฟังปัญหาทุกเรื่อง ของนักเรียน						
2	ครูรับฟังเหตุผลของนักเรียน						
3	ครูมีความห่วงใยนักเรียน						
...						
...						

ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด 5	ค่อนข้าง จริง 4	ปาน กลาง 3	ไม่ค่อย จริง 2	ไม่จริง มาก ที่สุด 1	สำหรับ ผู้วิจัย
...						
...						
8	ครูมักจะลงโทษนักเรียน โดยไม่มีเหตุผล						
...						
...						
...						
13	เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูสามารถ ให้คำปรึกษาได้						
...						
15	นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งสอน ของครูอย่างเคร่งครัด						

ส่วนที่ 6 แบบวัดการมองโลกในแง่ดี

คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการมองโลกในแง่ดี กรุณาอ่านข้อความข้างล่าง และพิจารณาว่าท่านมีพฤติกรรมตรงกับข้อใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติ ตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว

ที่	การมองโลกแง่ดี	ตรง	ค่อนข้างตรง	ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน	ค่อนข้างไม่ตรง	ไม่ตรง
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนเชื่อว่าजेเจสิ่งดี ๆ ในอนาคต					
2	เรื่องร้าย ๆ กับนักเรียนเป็นของคู่กัน					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
9	นักเรียนมองอนาคตในแง่ดีเสมอ					
.....					
.....					
.....					

ที่	การมองโลกแง่ดี	ตรง	ค่อนข้างตรง	ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน	ค่อนข้างไม่ตรง	ไม่ตรง
		5	4	3	2	1
.....					
14	นักเรียนเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย					
.....					
16	นักเรียนเชื่อว่าทุกปัญหา มีทางออกเสมอ					

ส่วนที่ 7 อัคมโนทัศน์

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่าตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็น รวมถึงลักษณะนิสัยที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริงมาก	ค่อนข้างจริง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย	สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	นักเรียนรู้สึกดีใจมากที่ได้ทำงานที่ชอบ						
2						
3	นักเรียนเป็นคนโกรธง่ายหายเร็ว						
4	นักเรียนไม่รู้ว่าจะอยากทำอาชีพอะไรในอนาคต						
...						
...						
7	นักเรียนเป็นที่รักของทุกคนในบ้าน						

ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด 5	จริง มาก 4	ค่อนข้าง จริง 3	จริง น้อย 2	ไม่จริง เลย 1	สำหรับ ผู้วิจัย
...						
9	นักเรียนเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดี						
10	นักเรียนรู้สึกท้อแท้บ่อย ๆ						
...						
12	นักเรียนรู้สึกว่าครูไม่ค่อยชอบ นักเรียน						
...						
14	นักเรียนเป็นคนที่มีความอารมณ์แจ่มใส อยู่เสมอ						
15	นักเรียนมีความสุขเมื่อได้ให้ ความช่วยเหลือแก่เพื่อน						

ส่วนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด

คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้ต้องการทราบเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด

กรุณาอ่านข้อความข้างล่างและพิจารณาว่าท่านมีพฤติกรรมตรงกับข้อใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓

ลงในช่องที่ตรงกับกรปฏิบัติตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียว

ที่	พฤติกรรมป้องกันการ ใช้สารเสพติด	มาก ที่สุด 5	มาก 4	เป็น บางครั้ง 3	น้อย 2	ไม่มี พฤติกรรม 1	สำหรับ ผู้วิจัย
1	นักเรียนมีความระมัดระวัง บุคคลแปลกหน้าที่ให้ สิ่งของเพื่อจูงใจให้ใช้ยา เสพติด						
2	นักเรียนมีการป้องกัน ตนเองด้วยการปฏิเสธ การทดลองเสพยาเสพติด						

ที่	พฤติกรรมป้องกันการ ใช้สารเสพติด	มาก ที่สุด 5	มาก 4	เป็น บางครั้ง 3	น้อย 2	ไม่มี พฤติกรรม 1	สำหรับ ผู้วิจัย
	ทุกชนิด						
....						
....						
....						
....						
....						
....						
....						
20	นักเรียนไม่สามารถเสพยา เสพติดได้ เนื่องจากขัด ต่อคำสอนทางศาสนา....						
....						
....						
....						
....						
30	นักเรียนรู้สึกดีเมื่อเห็นว่า มีหน่วยงานของรัฐเข้าไป รณรงค์.....						

ภาคผนวก ค

หนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
คำชี้แจงเพื่อการอธิบายแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

แบบรายงานผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส
Factors Influencing Drug Preventive Behaviors among Students of Opportunity Expansion School

ชื่อนิสิต นายสรวิชัย เหล่าครุณ

รหัสประจำตัวนิสิต 55920315

หลักสูตร พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (ภาคพิเศษ)

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยฯ

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยฯ มีมติเห็นชอบ รับรองจริยธรรมการวิจัย รหัส 04 - 01 - 2560

โดยได้พิจารณารายละเอียดการวิจัยเรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ

1) การเคารพในศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวนทั้งหมด ไม่เกิน 130 ราย

สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลคือ โรงเรียนชำสะกวยน้อย โรงเรียนขี้เหล็ก โรงเรียนโนนยาง และโรงเรียนศิษย์เก่าวังหลังวัฒนา

จังหวัดอุบลราชธานี

2) วิธีการที่เหมาะสมในการได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย

(Informed consent) รวมทั้งการปกป้องสิทธิประโยชน์และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3) การดำเนินการวิจัยอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ก่อความเสียหายหรืออันตรายต่อกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

การรับรองจริยธรรมการวิจัยนี้มีกำหนดระยะเวลาหนึ่งปี นับจากวันที่ออกหนังสือฉบับนี้ ถึงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

อนึ่ง กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม ใดๆ ของการวิจัยนี้ ขณะอยู่ในช่วงระยะเวลาให้การรับรองจริยธรรมการวิจัย ขอให้ผู้วิจัยส่งรายงานการเปลี่ยนแปลงต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยเพื่อขอรับรอง (เพิ่มเติม) ก่อนดำเนินการวิจัยด้วย

วันที่ให้การรับรอง 14 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

ลงนาม.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

หากนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใด สามารถสอบถามได้โดยตรงจากผู้วิจัย ในวันทำการรวบรวมข้อมูลหรือสามารถติดต่อสอบถามเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้ได้ตลอดเวลาที่ นายสรวิชัย เหล่าครุณ หมายเลขโทรศัพท์ 091-0167507 หรือที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิมห์จุฑา ชัยเสนา ดาลลาส อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก หมายเลขโทรศัพท์ 080-0785883

นายสรวิชัย เหล่าครุณ
ผู้วิจัย

หากท่านได้รับการปฏิบัติที่ไม่ตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงนี้ ท่านจะสามารถแจ้งให้ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมฯ ทราบได้ที่เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมฯ ฝ่ายวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. 038-102823

จะนำเสนอผลการวิจัยเชิงวิชาการในภาพรวม ผู้วิจัยจะทำลายเอกสารข้อมูลทั้งหมดภายหลังจากที่ผลการวิจัยเผยแพร่เรียบร้อยแล้ว

หากนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใด สามารถสอบถามได้โดยตรงจากผู้วิจัยในวันทำการรวบรวมข้อมูลหรือสามารถติดต่อสอบถามเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้ได้ตลอดเวลาที่ นายสรวิชญ์ เหล่าคุณ หมายเลขโทรศัพท์ 091-0167507 หรือที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิม หู้จกาศัยเสนา คาลลาส อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก หมายเลขโทรศัพท์ 080-0785883

นายสรวิชญ์ เหล่าคุณ
ผู้วิจัย

หากท่านได้รับการปฏิบัติที่ไม่ตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงนี้ ท่านจะสามารถแจ้งให้ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมฯ ทราบได้ที่ เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมฯ ฝ่ายวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. 038-102823

ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด
ในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส

วันให้คำยินยอม วันที่ เดือน..... พ.ศ.

ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียด และมีความเข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วม โครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจและข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้และการบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้จะไม่มีความกระทบใด ๆ ต่อข้าพเจ้า

ผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจ ไม่ปิดบัง ซ่อนเร้นจนข้าพเจ้าพอใจ ข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าจะถูกเก็บเป็นความลับและจะเปิดเผยในภาพรวมที่เป็นการสรุปผลการวิจัย

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้วและมีความเข้าใจดีทุกประการและได้ลงนามในใบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม.....ผู้ยินยอม

(.....)

ลงนาม.....พยาน

(.....)

ลงนาม.....ผู้วิจัย

(นายสรวิษฐ์ เหล่าครุฑ)

ในกรณีที่ผู้ถูกทดลองยังไม่บรรลุนิติภาวะจะต้องได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองหรือผู้แทนโดยชอบธรรม (เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่าง.....)

ลงนาม.....ผู้ปกครอง/ผู้แทน โดยชอบธรรม
(.....)

ลงนาม.....พยาน
(.....)

ลงนาม.....ผู้วิจัย
(นายสรวิชัย เหล่าครุณ)

ภาคผนวก ง

หนังสือขออนุญาตใช้เครื่องมือในการวิจัย
สำเนาขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

- สำเนา -

ที่ ศธ ๒๒๐๖/ ๐๒๖๙

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๓ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน อธิบดีกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ด้วย นายสรวิชัย เหล่าดรุณ รหัสประจำตัว ๕๕๙๒๐๓๑๕ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทจุฑา ชัยเสนา ดาสลาส เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ มีความประสงค์ ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายงานวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดระบบสมัครใจและระบบบังคับบำบัดรักษาเสพติดปัตตานี” ของ คุณรอซดี ศรีรัตน์ และคณะ ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดปัตตานี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๔๕, ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๙๑ ๐๑๖ ๗๕๐๗

ร่าง.....
พิมพ์.....
ทาน.....

- สำเนา -

ที่ ศธ ๖๒๐๖/ ๐๐๗๒

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสน
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ๒๐๑

๑๖ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ด้วย นายสรวิชัย เหล่าตรุณ รหัสประจำตัว ๕๕๕๒๐๓๑๕ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทจุฬา ชัยเสนา คาลลาส เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ มีความประสงค์ ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการปัญหาเสพติดของนักศึกษา การศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ของ คุณพรภักดิ์ พานพิศ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมเพื่อการพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก สุขสุนัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก วิทยานิพนธ์ เพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๔๕, ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๙๑ ๐๑๖ ๗๕๐๗

ร่าง.....
พิมพ์.....
ทาน.....

- สำเนา -

ที่ ศร ๖๒๐๖/ ๐๐๖๗

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงทาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๗ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ด้วย นายสรวิชัย เหล่าดรณ รหัสประจำตัว ๕๕๙๒๐๓๑๕ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทจุฑา ชัยเสนา ดาลลาส เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ มีความประสงค์ ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามวัดสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และแบบสอบถามวัดสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความมั่นคงทาง อารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๓” ของ คุณธิดา รุติพานิชยางกูร หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การวิจัยและสถิติทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ เพื่อนำมาใช้ในการ เก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๓๑ ๒๘๔๕, ๐ ๓๘๓๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๙๑ ๐๖๖ ๗๕๖๗

ร่าง.....

พิมพ์.....

ทาน.....

- สำเนา -

ที่ ศธ ๖๒๐๖/ ๐๐๗๕

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๖ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ด้วย นายสรวิชัย เหล่าคุณ รหัสประจำตัว ๕๕๙๒๐๓๑๕ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทจุฬา ชัยเสนา ดาลลาส เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ มีความประสงค์ ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามอัตโนมัตินวัตกรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต ๑” ของ คุณวราภรณ์ อะทะวงษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ลีตระกูล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ เพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๔๕, ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๙๑ ๐๑๖ ๗๕๐๗

ร่าง.....
พิมพ์.....
ทาน.....

- สำเนา -

ที่ ศธ ๒๒๐๖/ ค.ศ. (๖๓)

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๖ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้วย นายสรวิชัย เหล่าตรุณ รหัสประจำตัว ๕๕๙๒๐๓๑๕ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทน์จุฑา ชัยเสนา ดาลาส เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ มีความประสงค์ ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบประเมินการมองโลกในแง่ดี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความหวังการมองโลกในแง่ดีและความสามารถในการฟื้นคนได้: ตัวแปรทำนายผลงานความพึงพอใจในงาน ความสุขในการทำงาน และความผูกพันกับองค์กร” ของ คุณสุมาลินี มธุรพจน์พงศ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัตติมา มณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ เพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๔๕, ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๙๑ ๐๑๖ ๗๕๐๗

ร่าง.....

พิมพ์.....

ทาน.....

- สำเนา -

ที่ ศธ ๖๒๐๖/ ๐๐๕๗

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๓ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ด้วย นายสรวิชัย เหล่าตรุณ รหัสประจำตัว ๕๕๙๒๐๓๑๕ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทจุฑา ชัยเสนา ตาลลาส เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ มีความประสงค์ ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันตนเองจากยาเสพติด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ รายงานการวิจัย เรื่อง “พฤติกรรมป้องกันการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ” ของ คุณเจริญ แฉกพิมาย และคุณปนัดดา ศรีธนสาร งานวินัยและพัฒนานักศึกษา กองกิจการ นักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลการทำ วิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๕๕, ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๙๑ ๐๑๖ ๗๕๐๗

ร่าง.....

พิมพ์.....

ทาน.....

ที่ ศธ ๖๒๐๖/ 0 พ09

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายสรวิชัย เหล่าตรุณ รหัสประจำตัว ๕๕๙๒๐๓๑๕ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใส่สารเสพติดในนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินห์จุฑา ชัยเสนา ตาลาส เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอำนวยความสะดวกให้หนังสือเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ณ โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๕ จำนวน ๕ โรงเรียน โดยแบ่งดังนี้

๑. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน ๓๐ ราย ในวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ โรงเรียนบ้านโนนสว่างวังเสือ
๒. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย จำนวน ๑๓๐ ราย ระหว่างวันที่ ๑ มีนาคม - ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒.๑ โรงเรียนบ้านชีเหล็ก	จำนวน ๒๖ ราย
๒.๒ โรงเรียนบ้านโนนยาง	จำนวน ๓๕ ราย
๒.๓ โรงเรียนศิษย์เก่าวังหลังวัฒนา(บ้านโคกสะอาด)	จำนวน ๓๔ ราย
๒.๔ โรงเรียนบ้านข้าสะกวยน้อย	จำนวน ๓๕ ราย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๔๔, ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๘๑ ๘๑๙ ๔๕๘๐

สำเนาเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง ๕ แห่ง